genç BİRİKİM 25 yıl

Değerli Okurlarımız,

Yaratıcımız ve sahibimiz yüce Allah'a hamd, peygamberimiz Muhammed Mustafa'ya salât ve selam olsun. Yeryüzünde bulunma amacı, sadece yüce Allah'a kulluk etmek, onun rızasını gözetmek, yine onun dini, rızası ve davası için çalışmak, yaşamak ve mücadele etmek olan müminlere selam olsun.

***

Hz. Âdem'in (aleyhisselam) iki oğlu olan Habil ve Kabil'in sundukları kurban olayı.

Kurban olma, kurban olarak doğma bilincini bizlere aşılayan en büyük numune olan Hz. İbrahim'in (as) sevgili oğlu Hz. İsmail'in (as) kurban oluşu, kurbanca duruşu.

İmran'ın hanımı Hanne'nin, biricik ve nazenin evladı Hz. Meryem annemizi daha doğmadan evvel Rabbine adaması, kurban sunması.

Hz. Musa'nın (as) kavminin sığır kurbanı kesme imtihanıyla sınanması.

Dört başı ma'mur, dört kurban olayı bizlerde derin bir kurban şuuru oluşturmalı. Özellikle de Hz. İsmail'in kurbanlaşmış olmasıyla birlikte Hanne annemizin canından çok sevdiği yavrucağızı Hz. Meryem'i adayışı; üzerinde durulması, tefekkür edilmesi, vaziyet kuşanılması gereken örneklerden, güzelliklerden.

"Onların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır; Allah'a ulaşan sadece ve sadece takvalarıdır." (Hac, 37) ayeti gerçek kurban sunuşu ve kurban oluşu hatırlatıp kavratmakta müminlere. *Hayat*, eğer bir değer ve bir ilke uğruna adanılmışsa hayattır. *Kullar*, eğer Rablerinin yüce davasına en kıymetlileri olan canlarını, mallarını, bütün varlıklarını feda ederlerse gerçek kul olurlar. Dün olduğu gibi, bugün de yeryüzü zalimlerini, kâfirlerini ve tağutlarını korkutanlar; hep ama hep kendilerini şanı pek yüce olan Allah'a adayanlar olmuştur. Neme lazımcı, kaygısız, gelişigüzel yaşayanlar –tabi buna yaşamak denirse-, kendi nefsi yerine tüm varlığıyla varlıklar âleminin Sahibini (cc) ve O'nun aziz dinini tercih edenleri, asla anlayamazlar ve hiçbir zaman anlayamadılar, anlayamayacaklar da.

Kurban'ı hem bir ibadet olarak içselleştirme ve hem de ulvi bir yaşam şekline çevirme temennisini kurbiyyet sevdalısı yüreğimizden, bu derdi taşıyan her bir yürek erbabına kaygıyla sunarak deriz ki: *"Allahu ekber, Allahu ekber. La ilahe illallahu vallahu ekber, Allahu ekber ve lillahil hamd: Allah en büyüktür, Allah en büyüktür. Ondan başka ilah (yaratan, yaşatan, rızık veren, hükümler koyan, göklerin ve yerin yegâne otoritesi) yoktur ve O, en büyüktür. En büyük olan Allah'tır ve hamd de O'na yapılır."*

***

Bu sayımızda; yazarımız Ali Kaçar, **Hürmüz'den Babü'l-Mendeb Boğazına Küresel Enerji** başlıklı makalesinde; katiller ve zalimler güruhu ABD ve İsrail'in 28 Şubat 2026 günü İran'a karşı başlattığı saldırıların ve hedeflerine ulaşamamalarının sebepleri üzerinde duruyor.

Sayımızın dosya konularını, **Nefisten Mala Allah İçin Feda: Kurban ve Hikmeti** olarak belirledik. Dosya konusu çerçevesinde yazarlarımız; Emrah Doğru, Erdal Tuğrul, Kanarya Banu Dağ, Kemal Ünlütaş, Sümeyye Demirci ve Taşkın Önel dosyamıza önemli katkıda bulundular.

Ayrıca Fatih Pala'nın **Cahiliyye Araplarında İnanç Ve İbadet Olgusu**, Dr. Hüseyin Durmaz'ın **Vahyin Sistem Kurucu Zorunluluğu Üzerine Bir Analiz**, Psk. İmren Şahin Büyüköz'ün **Psikoloji ve Kur'an Işığında Stres Yönetimi Üzerine Bütüncül Bir Yaklaşım – II**, Rüveyde Bera Pala'nın **İslam'ın Muhafızı Olmak** ve Yusuf Keleş'in **Allah İçin Sevmek** başlıklı yazılarını; Emrullah Kırkan'ın **Sednaya Bir Hapsin Dünyası** ile Taşkın Önel'in **Hayal** isimli şiirlerini; Dr. İsmail Ceylan'ın **Tahran'ı Doğru Okumak** başlığını taşıyan değerli çeviri çalışmasını istifadenize sunduk.

İnsanlığın Kurtuluş Reçetesi: İlahî Hükümler dosya konulu Haziran 2026 (288.) sayımızda buluşmak üzere yüce Allah'a emanet olun.

Bu sayımızda...

3 **Hürmüz'den Babü'l-Mendeb Boğazına Küresel Enerji**
Ali KAÇAR

12 **Allah İçin Vermek: Kurbanın Manevi Anlamı**
Emrah DOĞRU

14 **Kurban: Allah'a Yaklaşmanın Yolu**
Erdal TUĞRUL

18 **Allah İçin Feda**
Sümeyye DEMİRCİ

21 **Kurban Olmak**
Taşkın ÖNEL

22 **Bıçak Kalbe Değince!**
Kanarya Banu DAĞ

24 **Allah'a Yakınlaşmanın Adı: Kurban**
Kemal ÜNLÜTAŞ

27 **Tahran'ı Doğru Okumak**
Jason D GREENBLATT

29 **Cahiliye Araplarında İnanç ve İbadet Olgusu**
Fatih PALA

36 **Vahyin Sistem Kurucu Zorunluluğu Üzerine Bir Analiz**
Dr. Hüseyin DURMAZ

38 **Psikoloji ve Kur'an Işığında Stres Yönetimi Üzerine Bütüncül Bir Yaklaşım II**
Psk. İmren BÜYÜKÖZ

42 **İslam'ın Muhafızı Olmak**
Rüveyde Bera PALA

44 **Allah İçin Sevmek**
Yusuf KELEŞ

46 **Sednaya, Bir Hapsin Dünyası**
Emrullah KIRKAN

48 **Hayal**
Taşkın ÖNEL

genç BİRİKİM

Yıl: 25 **Sayı:** 287

Sahibi ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü
Ali KAÇAR

Genel Yayın Yönetmeni
Fatih PALA

Yazışma Adresi
Korkutreis Mah. Yeşilirmak Cad. No:9/1 Çankaya - ANKARA

Yayın Türü
Yerel, Süreli

ISSN: 3062-0252

Yönetim Yeri
Korkutreis Mah.
Yeşilirmak Cad. No:9/1 Çankaya - ANKARA

Dizgi & Tasarım
Genç Birikim

Baskı
Strazburg Caddesi No : 31/17 Sıhhiye - ANKARA
Telefon: 0 312 229 1881

Baskı Tarihi
05.05.2026

Abonelik Şartları: Yurtiçi abonelik için 1 yıllık abonelik ücreti olan 1100 (binyüz) Türk Lirası'nı (Elden teslim fiyatıdır. Kargo ile teslim alacak abonelerimiz için kargo ücreti abonelere aittir.) "Mustafa SARICA Kuveyt Türk Katılım Bankası TR920020500009457261200001 IBAN No'lu" hesaba yatırmanız yeterlidir. Dijital dergi aboneliği için yine aynı hesaba 1 yıllık abonelik ücreti olan 800 (sekizyüz) Türk Lirası'nın yatırılması yeterlidir.

Temsilcilikler:
Ankara : Satılmış Ediz, 0534 259 06 03
Bolu : Remzi Korkmaz, 0505 773 07 01
Erzurum : Kenan Akçil, 0535 038 25 25
Gümüşhane : Furkan Pala, 0535 883 50 59
İstanbul: Nizamet Karakuşoğlu, 0552 239 60 67
Kayseri : Fatih Pala, 0535 245 31 93

web : http://www.gencbirikim.net
e-mail : gencbirikimdergisi@gmail.com

Hürmüz'den Babü'l-Mendeb Boğazına Küresel Enerji

Ali KAÇAR
kacarali@hotmail.com

ABD/Siyonist İsrail işbirliği ile İran'a gerçekleştirilen saldırılar, bu iki emperyal ve ırkçı korsan devletin beklediği gibi henüz sonuçlanmamıştır. Bu nedenle birkaç günde yok edeceklerini, rejimi değiştireceklerini söyleyen bu iki saldırgan ülke, tam anlamıyla bir hayal kırıklığı yaşamaktadırlar. Üstelik Siyonist İsrail'de eli kanlı katil Netanyahu'ya, ABD de Trumpa karşı tepkiler de yoğunlaşarak sokağa yansımaya başlamıştır. Ayrıca Avrupa ülkelerinden de Trump'ın yardım istekleri kabul edilmediği gibi eleştiriye de başlanmıştır. Nitekim İspanya Başbakanı Pedro Sánchez'in Gazze katliamlarından dolayı Siyonist İsrail'e, İran'a saldırılarından dolayı da ABD'ye karşı çıkması, daha sonra buna İtalya Başbakanı Giorgia Meloni'nin de dahil olması, bu iki katilin işini daha da zorlaştırmıştır. Hatta düne kadar ABD'yi ve dolayısıyla Trump'ı destekleyen Almanya Şansölyesi Friedrich Merz'in ABD'nin İran saldırısı için söyledikleri yenilir yutulur cinsten değildi. İran'ı politikalarında tutarlı bulan Merz, ABD yönetimini şöyle eleştirmiştir:

> *Hürmüz Boğazı ile birlikte Babü'l–Mendeb boğazı tekrar gündeme gelmeye başlamıştır. Çünkü Husiler, İran'a yönelik savaş devam ettiği müddetçe kendileri de yine Babü'l–Mendeb Boğazını kapatarak, Kızıldeniz'i de ABD ve İsrail gemilerine yasaklayarak savaşa dâhil olacaklarını açıklamışlardır. Şayet Hürmüz Boğazı ile birlikte bu boğaz da kapanırsa dünyada birçok ülke iflasın eşiğine gelecektir. Çünkü Babü'l Mendeb Boğazı küresel ticaret açısından çok önemli bir boğazdır.*

"ABD'nin açıkça hiçbir stratejisi yok. ABD'nin hangi çıkış stratejisini seçtiğini göremiyorum. Bütün bir ulus, özellikle Devrim Muhafızları etkisindeki İran yönetimi tarafından aşağılanıyor, küçük düşürülüyor.

Afganistan'da 20 yıl boyunca çok acı bir şekilde gördük, Irak'ta gördük. İran'a karşı savaş yanlış bir karardı. Bu nedenle en kısa sürede sona ermesini

umuyorum. Ancak, şu anda bunun gerçekleşeceğini düşünmüyorum, çünkü İranlılar açıkça beklenenden daha güçlü ve ABD'lilerin müzakerelerde gerçekten ikna edici bir stratejisi yok."

Benzeri eleştiriler Avrupa'nın diğer ülkelerinde de gelmeye başlamıştır.

Trump'taki Güç Zehirlenmesi

Bu iki korsan devletin amacı/beklentisi İran'ın işini birkaç gün içerisinde bitirmekti. Trump, Maduro'yu/Venezüela'yı kolayca teslim aldığı gibi İran'ı da alacağını zannetmişti. Özellikle Netanyahu ve ABD'deki Siyonist ve Evanjelist lobinin de pohpohlaması Trump'ı İran'a karşı cesaretlendirmişti. Trump seçildiğinden beri kıtasındaki bazı ülkeler başta olmak üzere, Afganistan'a, Rusya'ya, Çin'e ve Avrupa'da birçok ülkeye yönelik gün aşırı tehditlerinde bulunduğuna şahit olduk. Oysa Trump bu kadar ülkeyle baş edebilecek kadar güçlü değildi. Ama Maduro'yu bir gece içerisinde yatağından almış olması kendisinde olağanüstü bir güç vehmetmesine neden olmuştu. Bu kendini beğenmişlik, kural tanımaz bunca tehdidine uluslararası hiçbir kurum ve devletin de karşı çıkmaması, Trump'ı kontrol edilemez hale getirmiştir. Dünyanın en güçlü olduğu varsayılan bir devletin başında böyle birinin bulunması, kutsallık zırhına bürünerek kendisini Hz. İsa'ya (as) benzetmesi, Kıyametin yakın olduğunu göstermektedir. Trump, bu narsist kişiliğiyle, Hitleri de, Stalini de, Mussolini'yi de aratır hale gelmiştir. Trump'daki bu güç zehirlenmesi engellenemezse dünya, kimsenin baş edemeyeceği bir felakete sürüklenecektir. Bu felaketten, Trump'la birlikte olan ya da olmayan hatta tarafsız kalan herkes etkilenecektir. Çünkü bu felaket, sadece zulmedenlere dokunmakla kalmayacak (Enfal, 8/25), "bana ne," "bana değmeyen yılan bin yıl yaşasın" diyenlere de dokunacaktır.

Birkaç Günde İran Rejimini Değiştireceklerdi

Trump, Venezuela'dan Maduro'yu kolaylıkla alarak Venezuela'nın petrolüne çöktüğü gibi, aynı

kolaylıkla İran'ın da tarihi ve stratejik zenginliğinin yanı sıra petrolüne çökeceği düşüncesiyle ölçmeden tartmadan saldırıya geçmişti. Bu nedenle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra oluşan ve kabul gören uluslararası kuralların tamamını hiçe sayarak 28 Şubat 2026'da, Siyonist soykırımcı Netanyahu ile birlikte İran'a saldırmıştır. Oysa ABD ile İran'ın görüşmelerin ilki (6 Şubat 2026) Umman'da, ikincisi Cenevre'de (17 Şubat 2026), önemli ilerleme kaydedildiği söylenen üçüncü görüşme ise yine Cenevre'de (26 Şubat) yapılmıştı. Yeni görüşme takvimi olarak da 2 Mart tarihi belirlenmişti. Ancak görüşmeler devam ederken, her görüşmeden sonra da önemli ilerlemeler kaydedildi denilirken ABD/İsrail 28 Şubat 2026'da İran'a saldırmışlardır. İlk gün yani 28 Şubat günü İran'ın önde gelen liderleri, başta da dini lider Ali Hamaney olmak üzere onlarcası katledilmiştir. Bu iki terör devleti, dini lider Ali Hamaney'in öldürülmesiyle İran'ın çözüleceğini/teslim olacağını hedeflemişti. Bu çözülme ile birlikte dışarıda kendileri, içeride ise halkın ayaklanması ile bir hafta bile sürmeden İran rejimi yıkılacak ve ABD, İran petrolüne çökecek, Siyonist İsrail ise bölgede işgal sınırlarını daha da genişletecekti. Onlara göre İran'sız bir bölge, hem Siyonist İsrail için hem de ABD'nin bölgedeki işbirlikçi İslam düşmanı ülke yöneticileri için güvenlikli hale gelmiş olacaktı.

İran'a yönelik saldırıyı ve akabinde 15 günlük ateşkesi fırsat bilen Siyonist İsrail, Lübnan'da uzun zamandan beri işgalini düşündüğü bölgeye 2 Mart 2026 itibariyle saldırılarını yoğunlaştırmıştır. Hizbullah'ın lideri Nasrallah (27 Eylül 2024) dahil önde gelen liderleri öldürülmüş olması ve 8 Nisan'da kabul edilen ateşkes dolayısıyla İran'ın da Hizbullah'a destek çık(a)maması, Siyonistlerin işgalini kolaylaştırmaktaydı. Ancak bekledikleri gibi olmamıştır. Çünkü bitti, gücü kalmadı diye düşünülen Hizbullah, işgalci ordunun kara hareketini tam anlamıyla çıkmaza sokmuştur. Bu işgalde Siyonistlerin onlarca Merkava tankı imha edilmiş ve sayısı bir türlü açıklanmayan Siyonist asker de öldürülmüştür. Siyonist İsrail kısa sürede Lübnan'da Litani Nehrine hatta daha ötesinde Zahrani (Nahr al-Zahrani) Nehri'ne kadar olan bölgeyi işgal edeceğini planlamıştı. Ama havadan ve uzaktan onca bombalamaya rağmen hala hedeflerinin çok gerisindeler. Sivil alanları, masum halkın yaşadığı köyleri, tarım alanlarını yakıp yıkmalarına, binlerce masum insan katletmelerine, hatta Hz. İsa'ya ait heykeli bile parçalamalarına rağmen hedeflerine ulaşamamışlardır. Siyonist Genelkurmay Başkanı tarafından azarlansa da Kuzey Cephesi Komutanı Tümgeneral Rafi Milo, yerleşimcilere karşı Hizbullah'ın gücü karşısında ordunun şaşkına döndüğü itirafında bulunmak zorunda kalmıştır.

Siyonist katiller, Litani, sonrasında Zahrani Nehrine kadar olan yeri işgal ederlerse, Golan tepelerinden sonra yeni su kaynaklarına ulaşmış olacaklar, aynı zamanda Lübnan halkını da Litani suyundan mahrum bırakmış olacaklardır. Bir diğer hedefleri ise İsrail'in, Lübnan'ın güneyindeki Litani Nehri'ne kadar olan bölgeyi işgal ederek, bu alanı Suriye'deki Hermon Dağı (Cebel eş-Şeyh) hattını birleştirerek, yaklaşık 4 bin kilometrekarelik bir alanı kapsayan, stratejik bir "güvenlik kuşağı" veya tampon bölge oluşturmayı hedeflemektedir. Böylece Suriye'nin güneyini de içine alan bir "Dürzi hattı/tampon bölge" kurmuş olacaktır. Bu nedenle gerek 10 günlük (17 Nisan 2026) gerekse 3 hafta daha uzatılan ateşkes sürecinde Siyonist katiller bu amaçlarını gerçekleştirmek için Lübnan'ın güneyini bombalamaktan, köyleri ve beldeleri yakıp yıkmaktan vazgeçmiş değillerdir.

ABD/Siyonist İsrail Hedefleri

Bu iki işgalci korsan terör devletinin hedefi neydi? Başlangıca göre süreç içerisinde arttırdıkları ve bağımsız bir devlet tarafından yerine getirilmesi imkânsız olan yeni/ilave hedefler/şartlar

koşmaya başlamışlardır. Bu şartlar yerine getirilmediği takdirde de İran'ın elektrik santrallerinin, petrol tesislerinin ve temel altyapısının yerle bir edileceği tehdidinde bulunmuşlardır. Neydi bu hedefler? ABD önce hedef olarak sadece nükleer silah üretimini sona erdirmek ve İran'ın bundan sonra da böyle bir teşebbüse kalkışmamasını sağlamak olarak belirlemişti. Bu isteğe bağlantılı olarak zenginleştirilmiş 470 kg uranyumu ya imha ya da kendilerine teslim etmelerini şart koşmaktaydı. Trump, bir konuşmasında "Oraya gidip onlarla birlikte alacağız, sonra da götüreceğiz. Birlikte alacağız çünkü o zamana kadar bir anlaşma yapmış olacağız ve anlaşma varken savaşmaya gerek yok. Bizim adamlarımız İranlılarla birlikte çalışarak uranyumu alacaklar, sonra da onu ABD'ye götüreceğiz" demişti. Gerçi Trump'ın sabahleyin söylediğinin tersini akşam, akşam da söylediğinin tam tersini sabah söylediğine ilişkin birçok konuşması bulunmaktaydı. İran Meclis Başkanı Kalibaf'ın da ifadesiyle Trump'ın bir saat içerisinde 7 yalan söylediğini belirtmesi de Trump'ın konuşmalarına/sözlerine güvenilmeyeceğini göstermekteydi. Trump'ın, bu tutarsız konuşmalarından dolayı artık ne kendi ülkesinde ne de dünya kamuoyunda inandırıcılığı kalmamıştır.

Gerek ABD'nin gerekse Siyonist İsrail'in –şu günlerde bu talepler çok gündeme gelmese de- İran'dan talepleri şu şekilde idi:

1- Uranyum zenginleştirme faaliyetlerini tamamen durdurması,

2- Balistik füze üretim kapasitesini Siyonist İsrail için tehlike oluşturmayacak tarzda menzili düşük tutacak tarzda üretmesi,

3- Ürettiği nükleer maddeleri imha etmesi ya da kendilerine teslim etmesi,

4- Orta Doğu'daki silahlı vekil güçlerini desteklemekten vazgeçmesi.

Bu talepler, aslında İran'a teslim olmasını, ülke zenginliklerini kendilerine peşkeş çekmesini ve Siyonist katillerin bölgede istedikleri gibi katliamlarına ve işgallerine ses çıkarmaması anlamına gelmekteydi. Yani tıpkı Mısır firavunu Sisi gibi, Ürdün Kralı II. Abdullah gibi, Suud kralı ya da diğer Körfez ülkelerinin işbirlikçi yöneticileri gibi!.. Bunu bağımsız olduğunu söyleyen onurlu hiçbir ülke

yap(a)mazdı. İşte İran'dan, bu iki terör devletinin istedikleri bunlardı! Elbette İran haklı olarak bu şartları kabul etmemiş ve saldırılar da bu nedenle devam ettirilmişti.

Ama savaş istedikleri gibi gitmemiştir. Çünkü İran, dini lideri ve önde gelen komutanları öldürülmelerine rağmen beklenmedik bir direniş göstermiştir. Gerek bürokraside ve gerekse orduda katledilen birinci/ikinci konumda yöneticilerin yerine yenilerini getirerek savaşa devam etmiştir. Siyonist İsrail, ilk kez bombaların hedefi olmuş ve halkı günlerce sığınaklardan burunlarını bile çıkaramaz hale getirilmiştir. Demir Kubbe, Davud Sapanı ve Arrow'dan oluşan katmanlı hava savunma sistemleri İran bombaları karşısında kevgire dönmüştür. Kassam Tugaylarından sonra İran tarafından da Siyonist İsrail'in yenilmeyeceği, baş edilemeyeceği karizması yerle bir edilmiştir.

28 Şubat'tan bu yana 60 gün geçmiş olmasına rağmen ABD istediklerini elde edemediği gibi ülke olarak bir çıkmaza girmiştir. Zaman zaman tehditler savursa da bir an önce savaşı bitirmek için bin dereden su getirmeye çalışmaktadır. Çünkü hem kendi hem de dünya ekonomisi tam anlamıyla krize girmiştir. Eğer savaş daha da devam ederse iç karışıklıklar, isyanlar başlayacak ülkeler iflas bayrağını çekeceklerdir. Çünkü küresel enerji/petrol ve doğal gaz ihtiyacı Hürmüz'ün kapalı olmasından dolayı karşılanamaz hale gelmiştir. Kimi ülkeler yakıtsızlıktan dolayı fabrikalarını kapatmış, çalışma gün sayılarını azaltmış, bazı ülkeler uzaktan çalışma yöntemini uygulamaya başlamışlardır.[1] Küresel enerji arz kısıtlanması ve petrol yokluğu endişeleri daha da arttırmış, alternatif enerji kaynaklarına yönelmeye ve enerji tüketimini kısıtlamak için sert tedbirler almaya başlamışlardır. Bu kapsamda, araç trafiğinin kısıtlanması, kömür kullanımının artırılması ve zorunlu enerji tasarrufu politikaları yer almaktadır.

Hürmüz Boğazı, Ortadoğu'daki petrol üreticilerinin, Pasifik Asya, Avrupa, Kuzey Amerika pazarlarına bağlayan stratejik bir ana damar olma özelliğini taşımaktadır. Dünyada deniz yoluyla taşınan petrolün üçte biri her gün Hürmüz Boğazı'ndan geçmektedir. Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) üyesi olan Suudi Arabistan, İran, BAE, İrak ve Kuveyt'in ihraç ettiği ham petrol, Hürmüz Boğazı'ndan geçerek dünyaya ulaştırılmaktadır.

Hürmüz Çıkmazı

İran yönetimi, 28 Şubat'ta ülkeyi hedef alan ABD-İsrail saldırıları sonrası 2 Mart'ta Hürmüz Boğazı'nı kapatmıştır. Boğazı kapatmayla ilgili İran devlet televizyonuna konuşan Tuğgeneral Cebbari, ABD ve İsrail'in saldırılarına karşılık olarak Hürmüz Boğazı'ndan geçişlere izin vermeyeceklerini belirtmiştir.

Tuğgeneral Cebbari, bu konuşmasında şu ifadeleri kullanmıştır:

"Hürmüz Boğazı kapatıldı. Geçmeye çalışan her gemiye saldıracağız ve ateşe vereceğiz. Gemiler Devrim Muhafızları Deniz Kuvvetleri ve Kara Kuvvetleri'ndeki kahramanlarımız tarafından yakılacaktır. Bu bölgeye gelmeyin. Petrolün fiyatı 82 dolara ulaştı ve dünya kesinlikle en az 200 dolara ulaşmasını bekliyor. Petrol boru hatlarına da saldıracağız ve bölgeden tek bir damla petrolün çıkmasına izin vermeyeceğiz."

Hürmüz Boğazı kapatılınca petrol fiyatları fır-

1 Ülkelerin aldıkları tedbirler için bkz; https://www.bbc.com/turkce/articles/ce3d0qq9495o; https://t24.com.tr/dunya/kuresel-enerji-kriziyle-hangi-ulke-nasil-basa-cikiyor,1310590?_t=1777455455010

lamış, piyasalar allak bullak olmuş, halkta panik oluşmaya başlamıştır. Halktaki paniğin nedeni ya bu devam eder ve petrol fiyatı 130-140 dolara hatta daha yükseğe çıkarsa diye! İran Boğazı kapatma kararını, ABD ve Siyonist İsrail ölçü ve kural tanımaksızın saldırarak ülkesinin yetişmiş zihin yapısını, enerji hatlarını, hastanelerini, okullarını, sivil yerleşim alanlarını kısacası ülkenin geleceğini bombalaması nedeniyle almıştır. Özellikle saldırının ilk günü yani 28 Şubat günü dini liderlerinin katledilmiş olması ve gözü dönmüşçesine aynı gün ilkokulda okuyan 168 masum kız çocuğunun Minab'da katledilmesi bardağı taşıran son damla olmuştur. İran, kuralı olmayan ahlaksız savaşı ülkesinin varoluşuna, rejimin temel yapısına yönelik olduğunu görmüş ve 47 yıllık rejim için varoluşsal bir savaş (hayatta kalma mücadelesi) vermeye başlamıştır. Çünkü bu savaş, İran tarafından ölüm kalım savaşı olarak görülmüştür. Dolayısıyla Boğazı kapatmak dâhil bölgedeki ABD askeri üslerine hatta bölgede ABD'nin var olmasını sağlayan ülkelerin enerji kaynaklarına saldırmayı bir hak olarak görmüştür.

Boğazın kapatılması, küresel enerji akışını sekteye uğratınca, Trump tehdit üstüne tehdit savurmaya başlamıştır. Nitekim bir tehdidinde, lanet olası Hürmüz'ü açın. "Boğaz'ı açın yoksa cehennemi yaşayacaksınız" demiştir. Ya da "Anlaşmaya varmazlarsa onları Taş Devri'ne döndüreceğiz" gibi birçok tehdit! Aslında bu tehditler, aynı zamanda Trump'ın içine girdiği çıkmazı da göstermektedir.

İşte çok tehlikeli olmakla birlikte bu yüzden Hürmüz Boğazını kapatmıştır. Boğazın kapatılması, küresel enerji akışını sekteye uğratınca, Trump tehdit üstüne tehdit savurmaya başlamıştır. Nitekim bir tehdidinde, lanet olası Hürmüz'ü açın. "Boğaz'ı açın yoksa cehennemi yaşayacaksınız" demiştir. Ya da "Anlaşmaya varmazlarsa onları Taş Devri'ne döndüreceğiz" gibi birçok tehdit! Aslında bu tehditler, aynı zamanda Trump'ın içine girdiği çıkmazı da göstermektedir.

Özellikle de 7 Nisan günü ABD saatiyle 08.06'da "Bu gece İran'da koca bir medeniyet yok olacak" tehdidinde bulunmuştur. Ancak çok geçmeden aynı gün (7 Nisan) yine ABD saatiyle 18.32'de iki haftalık ateşkes ilan edildiğini duyurmak zorunda kalmıştır. Gerekçe olarak da, Pakistan'ın, bu gece olası saldırıların durdurulmasını ve Hürmüz Boğazı'nın açılmasını kapsayan önerisini göstermiştir. Kendisinin de Pakistan'ın bu önerisini kabul ettiğini ifade ederek "İran'ın Hürmüz Boğazı'nı tamamen, derhal ve güvenli biçimde açmayı kabul etmesi şartıyla İran'a yönelik bombardıman ve saldırıları iki hafta boyunca askıya almayı kabul ediyorum. Bu, iki taraflı bir ateşkes olacak" demiştir.

Ancak bu ateşkese rağmen Siyonist İsrail, Lübnan'a saldırılarını yoğunlaştırarak devam ettirince, İran, İsrail'in bu saldırganlığını ateşkesin ihlal ettiği anlamına geldiğini söylemiştir. Ve Siyonist İsrail'in saldırılarını durdurmaması halinde Hürmüz'ü açmayacağını belirtmiştir. Trump bunun üzerine Netanyahu'yu arayarak saldırılarını durdurmasını ve Lübnan'la ateşkes yapılmasını istemiştir. Hatta sert bir şekilde "İsrail artık Lübnan'ı bombalamayacak. ABD bunu yapmalarını YASAKLADI. Yetti artık!!!" demiştir. Daha sonra da 16 Nisan'ı 17 Nisan'a bağlayan akşam saat: 00.00'dan itibaren Lübnan'da da 10 günlük ateşkes ilan edildiğini duyurmuştur. Birçok Siyonist yetkili de ateşkesi Trump'ın duyurusundan duyduklarını söyleyerek Netanyahu'yu eleştirmişlerdir. Nitekim İsrail devlet televizyonu KAN'ın haberine göre,

ismi paylaşılmayan bir İsrailli yetkili, ABD ile İran arasındaki 2 haftalık ateşkes kararının kendilerini şaşırttığını dile getirmiştir.

"Trump'ın kararı bizi şaşırttı. Her şeyin sonuçlanmış gibi göründüğü son anda yeni bilgiler aldık" ifadelerini kullanan İsrailli yetkili, buna karşın İsrail'in ateşkese bağlı olduğunu belirtmiştir.

Hürmüz'ün Önemi

Hürmüz Boğazı, Ortadoğu'daki petrol üreticilerinin, Pasifik Asya, Avrupa, Kuzey Amerika pazarlarına bağlayan stratejik bir ana damar olma özelliğini taşımaktadır. Dünyada deniz yoluyla taşınan petrolün üçte biri her gün Hürmüz Boğazı'ndan geçmektedir. Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) üyesi olan Suudi Arabistan, İran, BAE, Irak ve Kuveyt'in ihraç ettiği ham petrol, Hürmüz Boğazı'ndan geçerek dünyaya ulaştırılmaktadır.

Hürmüz Boğazı aynı zamanda, dünyanın en büyük LNG üreticisi Katar'ın sıvılaştırılmış doğalgazını neredeyse tamamını bu hat üzerinden dünyaya ihraç etmektedir. Hürmüz'ün dışında Hürmüz'e alternatif olabilecek güzergâhlarda taşınan petrol miktarı ise çok sınırlıdır.

İran ve Umman'ı ayıran Hürmüz Boğazı, ayrıca Arap Denizi ile Umman'ı ve burayla da Körfez'i birbirine bağlıyor. Boğazın en dar noktası 33 kilometredir.

Küresel petrol üretimi yaklaşık 103 milyon varil/gün düzeyinde olup, bunun yaklaşık 21 milyon varil/günlük kısmı Körfez Bölgesi'nden ihraç edilmektedir.

İşte böylesine önemli olan Hürmüz Boğazı 2 Mart 2026'da İsrail ve ABD gemilerinin girişine yasaklanmış ve aynı zamanda İran tarafından boğaz mayınlanmıştır. Hürmüz'ün kapatılması sadece dünya ekonomisini etkilememiş aynı zamanda Hürmüz Boğazından petrol ve LNG ihraç eden Körfez ülkelerini de etkilemiştir. Petrol ihraç edememelerinden dolayı Körfez ülkeleri günde 2 milyar dolar zarar etmeye başlamıştır. Savaşın üçüncü haftasında bölge ülkelerinin petrol ihracatı yüzde 60'tan fazla azalarak günlük 25,1 milyon varilden 9,7 milyon varile gerilemiştir. Bu düşüş, modern tarihin en büyük arz kesintilerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

> ***Hürmüz Boğazı ile birlikte Babü'l-Mendeb boğazı tekrar gündeme gelmeye başlamıştır. Çünkü Husiler, İran'a yönelik savaş devam ettiği müddetçe kendileri de yine Babü'l-Mendeb Boğazını kapatarak, Kızıldeniz'i de ABD ve İsrail gemilerine yasaklayarak savaşa dâhil olacaklarını açıklamışlardır. Şayet Hürmüz Boğazı ile birlikte bu boğaz da kapanırsa dünyada birçok ülke iflasın eşiğine gelecektir. Çünkü Babü'l Mendeb Boğazı küresel ticaret açısından çok önemli bir boğazdır.***

Türkiye Enerji Stratejileri ve Politikaları Araştırma Merkezi (TESPAM) Başkanı Oğuzhan Akyener, bölgedeki ekonomik kaybın boyutuna dikkat çekerek, "Bu ülkeyi, 140 milyar dolarla BAE, 120 milyar dolarla Katar, 100 milyar dolarla Kuveyt, 55 milyar dolarla Umman ve 15 milyar dolarla Bahreyn takip ediyor. Dünyanın en büyük petrol ihracatçısı ve Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) lideri konumunda bulunan Suudi Arabistan'ın devlet gelirinin yüzde 60'ını petrol gelirleri oluşturuyor. Son iki haftada yaşanan gelişmelerle Suudi Arabistan'ın günlük kaybının 1 milyar dolara yaklaştığı hesaplanıyor." ifadelerini kullanmıştır.

Akyener ayrıca BAE'nin günlük kaybının 350 milyon dolar, Katar'ın 300 milyon dolar, Kuveyt'in 200 milyon dolar, Bahreyn'in ise yaklaşık 40 milyon dolar seviyesinde olduğunu belirtmiştir.

Irak'ın da krizden en ağır etkilenen ülkelerden biri olduğu vurgulanırken, ülkenin petrol üretiminin günlük 4,2 milyon varilden 1,2 milyon varile gerilediği ve günlük kaybın yaklaşık 300 milyon dolar olduğu ifade edildi.[2]

Hürmüz Boğazı'nın kapalı olmasından ABD hariç bütün ülkeler zarar etmektedir. ABD'nin, Nisan ayında günlük petrol ihracatı 5,2 milyon varile ulaşmıştır. Bu, ABD için bir rekor olmuştur. Özellikle Körfez petrolüne erişimi kesilen Asyalı alıcıların talebiyle yaşanan bu rekor, ABD limanlarına doğru adeta bir tanker filosunun harekete geçmesine neden olmuştur. Savaş öncesine kıyasla ABD'ye petrol yüklemeye giden tanker sayısının üç katına çıktığı gözlemleniyor. ABD'li şirketler bu süreçte kazançlarını katlamışlardır.[3] Ama ABD halkı ise tam tersine ekonomik sıkıntının yükünün ağırlığını gittikçe daha çok hissetmeye başlamışlardır. Global Petrol Prices verilerine göre çatışmaların başlamasından nisan ayı başına kadar ABD'de petrol fiyatları yüzde 31, motorin fiyatları ise yüzde 41 oranında artmıştır.[4] Ama Nisan ayının sonlarında bu artış daha da yükselmiştir. Bu, ABD'de, benzin kuyruklarındaki ABD vatandaşlarının yüksek sesle Trump'ı eleştirmelerinden anlaşılmaktadır.

Babü'l-Mendeb Boğazı

Babü'l-Mendeb Boğazı, Siyonist İsrail'in 8 Ekim 2023'ten sonra Gazze'de gerçekleştirdiği katliamlardan sonra dünya kamuoyunun gündemine gelmişti. Yemen'de Husilerin (Ensarullah) Gazze'ye yönelik Siyonist saldırılar bitinceye kadar Kızıldeniz ve Babü'l-Mendeb Boğazı'nda İsrail'e yük taşıyan gemilerle İsrail gemilerine saldıracaklarını açıklamışlardır. Husiler sadece Kızıldeniz ya da Babü'l-Mendeb boğazını kapatmakla kalmamış aynı zamanda Siyonist İsrail'e savaş da açmışlardır. Husileri engellemek için ABD öncülüğünde 20'den fazla ülkeyle Refah Muhafız gücü (18 Aralık 2023) oluşturulmuştur. Bu güçle, özellikle de ABD ile İngiltere Yemen'e yoğun saldırılar gerçekleştirmelerine ve binlerce masum sivil katledilmesine rağmen Husileri engelleyememişlerdir. Benzeri bir güç de daha önce (26 Mart 2015) Suud ve BAE öncülüğünde oluşturulmuş ve Kararlılık Fırtınası operasyonu ile Husilere yönelik saldırılar gerçekleştirmişler, ama bu güçler de masum sivilleri katletmenin dışında Husileri engelleyememiştir.

Hürmüz Boğazı ile birlikte Babü'l-Mendeb boğazı tekrar gündeme gelmeye başlamıştır. Çünkü Husiler, İran'a yönelik savaş devam ettiği müddetçe kendileri de yine Babü'l-Mendeb Boğazını kapatarak, Kızıldeniz'i de ABD ve İsrail gemilerine yasaklayarak savaşa dâhil olacaklarını açıklamışlardır. Şayet Hürmüz Boğazı ile birlikte bu boğaz da kapanırsa dünyada birçok ülke iflasın eşiğine gelecektir. Çünkü Babü'l Mendeb Boğazı küresel ticaret açısından çok önemli bir boğazdır.

Çünkü Babü'l-Mendeb Boğazında küresel ticaretin %10'u, Avrupa ticaretinin ise %40'ı gerçekleşmektedir. Buranın kapanması durumunda küresel ticaret Afrika'nın güneyinde Ümit Burnu'ndan sağlanmaya çalışılacaktır. Bu ise, hem maliyetin artmasına hem de emtianın ulaşımının gecikmesine neden olacaktır. Bu da hem fiyatların artmasına hem de ticari malların gecikmesine neden olacaktır. Çünkü Babü'l-Mendeb Boğazı, emtianın ilgili ülkelere yani Asya'dan Avrupa'ya ulaşmasını, Ümit Burnuna göre 14 gün kısaltmaktadır. Hürmüz'le birlikte bu boğazın da kapanması dünya ticaretinin durması ve hayatın da durması anlamına gelecektir. *(Devam edecek...)*

2 https://www.dunya.com/ekonomi/hurmuz-krizi-korfezi-vurdu-petrol-ihracati-yuzde-60-coktu-milyarlar-buhar-oldu-haberi-818993

3 https://www.sde.org.tr/haber/trump-hurmuz-un-kapali-olmasindan-maddi-kazanc-sagliyor-abd-nin-petrol-ihracati-rekor-seviyeye-cikti-haberi-64494

4 https://www.aa.com.tr/tr/analiz/hurmuz-gerilimi-abd-ekonomisini-nasil-etkiledi/3920168

Allah İçin Vermek: Kurbanın Manevi Anlamı

Emrah DOĞRU

Allah için vermek…

İnsan gerçekten neyi verebilir? Parasını, malını, mülkünü, makamını, mevkiini, hatta ömrünü… Bunlardan hangisinden Allah rızası için vazgeçebilir?

Bugün bu sorunun cevabı ne yazık ki ağırdır. Günümüzde bu fedakârlıkları yapabilecek insanlar yok denecek kadar azdır. Çünkü birçok Müslüman, Allah için harcamak yerine dünyalık biriktirme derdine düşmüş; mal, mülk ve servet peşinde koşmayı hayatının merkezine koymuştur.

Allah'ın dini için mücadele etmek yerine, dünyalık sistemlerin içinde yer edinmek, makam ve unvan kazanmak için çabalanmaktadır. Oysa İslam, bir Müslümanın hayatında en önde olması gerekirken, çoğu zaman en son sıralara itilmiş; adeta önemsiz bir mesele gibi görülmeye başlanmıştır.

Unutulmamalıdır ki ne kadar zengin olursan ol, ne kadar mal ve araziye sahip olursan ol, ölüm geldiğinde bunların hiçbiri seninle gelmeyecektir. Hepsi bu dünyada kalacaktır. Eğer bu servet Allah yolunda harcanmadıysa kişiye fayda değil; aksine ağır bir sorumluluk ve pişmanlık olarak dönecektir.

Unutulmamalıdır ki ne kadar zengin olursan ol, ne kadar mal ve araziye sahip olursan ol, ölüm geldiğinde bunların hiçbiri seninle gelmeyecektir. Hepsi bu dünyada kalacaktır. Eğer bu servet Allah yolunda harcanmadıysa kişiye fayda değil; aksine ağır bir sorumluluk ve pişmanlık olarak dönecektir. Allah için verilmeyen, Allah yolunda "kurban edilmeyen" servetlerin ahirette hiçbir değeri yoktur. Asıl değerli olan, Allah rızası için fedakârlık yapabilmektir.

Allah için verilmeyen, Allah yolunda "kurban edilmeyen" servetlerin ahirette hiçbir değeri yoktur. Asıl değerli olan, Allah rızası için fedakârlık yapabilmektir.

Nitekim geçmişte Müslümanlar bunu en güzel şekilde göstermiştir. Uhud'da, Hendek'te ve daha nice mücadelede insanlar mallarını, canlarını, makamlarını Allah yolunda feda etmiş; dünya nimetlerini ellerinin tersiyle itmişlerdir. Onların kazancı dünyalık değil, Allah'ın rızası ve ebedî mükâfat olmuştur.

Kurban, sadece bir hayvan kesmek değildir. Kurban; insanın Allah için neleri feda edebileceğini sorgulamasıdır. Nefsini, sevgilerini, bağlılıklarını Allah'ın rızasına sunabilmesidir.

Asıl soru şudur:

Biz, Allah için neyi kurban edebiliyoruz?

Bu soru, insanın kendine sorması gereken en zor ve en dürüst sorulardan biridir.

"Kurban" sadece hayvan kesmek değildir; asıl mesele, insanın Allah için neyi feda edebildiğidir. Çünkü kurbanın özü, bağlı olduğun şeyi Allah için bırakabilmektir.

Bugün herkesin kendisine şu soruları sorması gerekiyor:

Paramızdan Allah için ne kadar vazgeçebiliyoruz?

Vaktimizi ne kadar Allah'ın rızasına göre kullanıyoruz?

Rahatımızdan, uykumuzdan, keyfimizden ne kadar fedakârlık yapıyoruz?

Nefsimizin istediği şeylere "hayır" diyebiliyor muyuz?

Yalanı bırakabiliyor muyuz?

Faizi ayaklarımızın altına alabiliyor muyuz?

Çoğu zaman gerçek şudur:

İnsan, en çok sevdiği şeyi vermekte zorlanır. İşte tam da orası imtihanın kendisidir.

Bu noktada en güzel örnek, Hz. İbrahim'dir. O, Allah'ın emriyle en sevdiği şeyi, yani oğlunu bile feda etmeye hazır oldu. Buradaki mesaj şudur:

Allah, senden illa bir şey almayı değil; senin O'na ne kadar bağlı olduğunu görmek ister.

Bugün bizden istenenler farklı olabilir ama öz aynıdır:

Haram kazancı terk etmek bir kurbandır.

Günahı bırakmak bir kurbandır.

Nefsine ağır gelen ibadetlere devam etmek bir kurbandır.

İslam için mal harcamak bir kurbandır.

Doğruyu söylemek için zararı göze almak bir kurbandır.

Yani mesele şudur:

Biz, Allah için neyi bırakamıyoruz?

Asıl kurban edilmesi gereken, çoğu zaman dışımızda değil; içimizdedir.

Eğer insan şunu diyebiliyorsa:

"Allah bunu istemiyorsa, ben de istemem."

İşte o kişi, gerçek anlamda kurban vermeye başlamıştır.

Konuyla ilgili ayet ve hadisler de şu şekildedir:

"Allah yolunda harcayın. Kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın. Yaptığınızı güzel yapın; Allah güzel yapanları sever." (Bakara 195)

"Ey iman edenler! Allah'ın (koyduğu dinî) işaretlerine, haram aya, kurbana, (ondaki) gerdanlıklara, Rablerinin lütuf ve rızasını arayarak Beytü'l-Haram'a yönelmiş kimselere saygısızlık etmeyin. İhramdan çıkınca avlanabilirsiniz. Mescid-i Haram'a girmenizi önledikleri için bir topluma karşı beslediğiniz kin, sizi tecavüze sevk etmesin! İyilik ve takva üzerinde yardımlaşın; günah ve düşmanlık üzerine yardımlaşmayın. Allah'tan korkun; çünkü Allah'ın cezası çetindir." (Maide 2)

"Her ikisi de teslim olup onu alnı üzerine yatırınca, 'Ey İbrahim! Rüyayı gerçekleştirdin. Biz iyileri böyle mükâfatlandırırız.' diye seslendik. Bu, gerçekten çok açık bir imtihandır." (Saffat 103-106)

"Durum öyledir. Her kim Allah'ın hükümlerine saygı gösterirse, şüphesiz bu, kalplerin takvasındandır." (Hac 32)

Allah Resulü (sas) şöyle buyurmuştur:

"Cihattan da! Ancak canı ve malıyla cihada çıkıp hiçbir şeyle dönmeyen (yani malı ve canını feda ederek şehit düşen) kişi müstesnadır." (Buhari; Ebu Davud; Tirmizî)

"Allah her şeyi en güzel şekilde yapmayı emretmiştir. Öldürdüğünüzde bile en güzel tarzda öldürünüz! Kestiğiniz zaman da kesmeyi en iyi şekilde yapınız! Her biriniz bıçağını bilesin ve hayvanını rahatlatsın." (Müslim; Tirmizî; Ebu Davud)

"De ki şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm; hepsi âlemlerin Rabbi Allah içindir." (En'âm 162)

Rabbim bizleri, kendi yolunda mallarımız ve canlarımızla mücadele edip kurban edenlerden eylesin. Âmin.

Kurban: Allah'a Yaklaşmanın Yolu

Erdal TUĞRUL

Hiçbir şeye muhtaç olmayıp, her şeyin kendisine muhtaç olduğu Allah'a hamd ederiz. O (c.c), Gani'dir, Samed'dir. Ezeli ve ebedi olan O'dur. Mutlak güç ve kudret sahibidir. Kur'ani tabirle "denizler mürekkep olsa bütün ağaçlarda kalem olsa" yine O'nu hakkıyla anlatamayız. Çünkü insan zayıf yaratılışlı bir varlıktır. Hayatımızın her evresinde sürekli birilerine veya bir şeylere ihtiyaç duyarız. Muhtaçlığımız ömrümüzün sonuna kadar devam eder. Farkında olalım veya olmayalım yüce Rabbimiz, her an muhtaç olduğumuz ne varsa yaratıp istifademize sunuyor: **"Sizin için gökten su indiren O'dur; içecek ondan, ağaç ondandır (ki) hayvanlarınızı onda otlatmaktasınız. Onunla sizin için ekin, zeytin, hurmalıklar, üzümler ve meyvelerin her türlüsünden bitirir. Şüphesiz bunda, düşünebilen bir topluluk için ayetler vardır"** (Nahl, 11-12).

> *Önümüzde bir kurban bayramı var. Pazarlar ve meydanlar canlanacak. İnsanlar kurbanlık hayvan almak için bir hengâmenin içine düşecekler. Kimi bütçesini aşma pahasına daha büyüğünü almak isteyecek, kimi canlı kilo hesabına düşecek, kimileri eksik kalmamak için kurban alırken bazıları "dostlar alışverişte görsün" hesapları yapacak. Elbette kurbanın hakkını teslim edenler de olacak ama bunların davranışları çoğunluk tarafından kınanacak.*

Hayatımız boyunca binlerce kez yağmurun yağışına şahit oluyoruz. Tanıklık ettiğimiz yağmur Allah'ın (c.c) yüceliğinin yeryüzündeki tecellilerindendir. Yine gündelik hayatımızda binlerce kez nefes alıp veriyoruz. İçimize çektiğimiz havanın içeriğindeki gazların ölçüsünü belirleyen Allah'tır. Kısacası yaşayabilmemiz tamamıyla O'nun (c.c) hükmü altındadır. Farkında olalım ya da olmayalım Allah (c.c) bütün hayatı çepeçevre kuşatmıştır. Bu kuşatılmışlık bizim acziyetimizi gösterirken, Allah'ın (azze ve celle) yüceliğini ve muhtaç olmayışını gösterir.

İnsan, bu yücelik karşısında mahcup olup O'na teşekkürlerini sunmalıyken tam aksine apaçık bir

hasım kesilebiliyor: **"İnsan, kendisini bir damla sudan yarattığımızı görmedi mi de, şimdi apaçık bir hasım kesildi?"** (Yasin, 77). Gözümüzle gördüğümüz ve göremediğimiz bu evren içindekilerle birlikte o yüce yaratıcının eseridir. Bu eseri yaratan kudret hakkı ile takdir edilmeli. Yüce Allah'ın (c.c) insanlara gönderdiği son mesaj olan Kur'an-ı Kerim'de insanın Allah'ı (c.c) hakkıyla takdir edememesi eleştirilir: **"Onlar, Allah'ı gereği gibi takdir edemediler..."** (Zümer, 67). Gereği gibi takdir edememe hatalar ve yanlışlar silsilesini beraberinde getirir. Eksik veya yanlış anlaşılmış bir ilaha karşı yapılan bütün amellerde eksikler ve yanlışlar olacaktır. Bu yanlış inanışın en büyük tehlikesi tabi ki kendini mutlak doğru zannetmesidir. Yaptığı her yanlışı doğru, batılı hak ve kendi anlayışı dışında kalanları sapkın olarak görecektir. Yaptığı ibadetler asla hedefine ulaşmadığı gibi İslam'ın yeryüzündeki ıslah etme ve örnek olma prensibini baltalayacaktır. İbadetin hedefine ulaşmasından kastımız, yapılan ibadetlerin önce ameli işleyenin hayatında, sonrada toplum üzerinde olması beklenilen köklü değişim ve dönüşümdür. Bu değişim ve dönüşümün gerçekleşmesi için önce ilah olarak kabul edilen kudretin hakkıyla tanınıp bilinmesi gerekiyor.

İslam toplumlarına baktığımızda bir şeylerin eksik ya da yanlış anlaşılıp yanlış uygulandığı kanısını uyandırıyor. Kaynağının sahihliğinden zerre şüphemizin olmadığı İslam, uygulama veya anlaşılma konularında problemlerle karşılaşıyor.

İslam'ın emir ve yasaklarında insanlık için hayat olduğu bir hakikattir. Peki, neden İslam toplumları bir türlü hedeflenen noktaya varamıyor? Dünyadaki birçok toplum insan olmanın sınırlarını oldukça zorlayıp hatta bu sınırı geçmiş olmalarına rağmen görece daha güçlü ve söz sahibi iken İslam coğrafyaları asırlardır mazlum rolünde. Bu, teorik olarak kabul edilebilir bir durum değil. Sorulması gereken birçok soru ve eleştirisini yapmamız gereken o kadar mesele var ki. Halinden memnun olan kişi ilerleme sağlayamaz. Dünyada adalet, barış ve esenlik sağlanacaksa bu muhakkak İslam sayesinde olacaktır. Teoride İslam inancı tam olarak zaten bu noktadadır. Demek ki pratikte sorunlar yaşanıyor ve teori pratik arasında ciddi bir uyuşmazlık söz konusu. Rabbimizin bize emrettiği her bir ibadet gerek birey için gerek toplum için bir yaranın merhemidir. Yoksa Allah'ın (c.c) hiç kimsenin ibadetine ihtiyacı yoktur. Namazı hareketlerden ve surelerden ibaret zannetmek, haccı inanç turizmine indirgemek, oruç ve Kur'an ayı olan ramazanı festivaller ayına çevirmek ve kurbanı et bayramına dönüştürmek, teorik İslam düşüncesinin çok ötesindedir.

Kurban İbadetini Kurban Etmek

Önümüzde bir kurban bayramı var. Pazarlar ve meydanlar canlanacak. İnsanlar kurbanlık hayvan almak için bir hengâmenin içine düşecekler. Kimi bütçesini aşma pahasına daha büyüğünü almak isteyecek, kimi canlı kilo hesabına düşecek, kimileri eksik kalmamak için kurban alırken bazıları "dostlar alışverişte görsün" hesapları yapacak. Elbette kurbanın hakkını teslim edenler de olacak ama bunların davranışları çoğunluk tarafından kınanacak.

Kurban, kelime kökeni olarak Arapça "ḳrb" (yaklaşma, yakın olma) kökünden türeyen ve Allah'a yakınlaşmaya vesile olan şey, adak veya hediye anlamına gelir. Yani en kısa anlamıyla kurban, Allah'a (c.c) yaklaşmak için bir şeyleri feda etmek veya sevdiğimiz şeylerden Allah'ın rızasını kazanmak için vazgeçmek. Allah'a (c.c) yaklaşmak derken, sahi Allah bize şah damarımızdan daha yakın olduğunu bildiriyordu değil mi? Öyle ise O (c.c) bize bu kadar yakınken bizim O'na yaklaşmamız için olabilir mi kurban? Bu, şu demek oluyor bir anlamda; Allah, her zaman insanın şah damarından yakındır, fakat insan, Rabbinden uzaklaşabiliyor. O yüzden Rabbini hatırlayıp O'na yakın olmak için malından, canından, zamanından ve Allah'ın (c.c) ona lütfettiği her şeyden kurbanlar sunmalı.

İlk insan ve ilk peygamber olan Hz. Âdem'in (a.s) iki oğlunun kıssasını anlatır Kur'an-ı Kerim.

İnsanlık tarihi kadar eski olan bu ibadetin mahiyeti hakkında bilgiler verilir: **“Onlara, Âdem’in iki oğlunun başından geçen ibret verici şu gerçeği anlat: Onlar, Allah’a birer kurban takdim etmişlerdi de birinden kabul edilmiş, diğerinden ise kabul edilmemişti. Kurbanı kabul edilmeyen kıskanıp: ‘Seni mutlaka öldüreceğim’ deyince, öteki şu cevabı vermişti: Allah ancak takva sahiplerinin ibadetini kabul buyurur”** (Maide, 27). Mesele kurban sunmakta değil, kurbanın kabul edilmiş veya edilmemiş olmasında. Kabulün şartı ise “takva” sahibi olmak ve takva ile sunmak. Her neyi kurban olarak sunmuş ise kurbanı kabul edilen demek ki takva ile sunmuş. Takva ise tanımak ve bilmekle olur.

Kurban; feda, adanmak, adamak, vazgeçmek adına ne dersek diyelim bizi, Allah’a yaklaştırdığı müddetçe İbrahimi bir eylem olmuş olur. Bu eylemde; hacmin, pahanın, cüssenin önünde “takva”nın olması gerekir. Tam bir teslimiyet ile İsmaillerini kurban veren Filistinli anneler babalar, Allah’ın dostluğuna nazar ede dursunlar, öte tarafta et, kilo, ücret gibi şeylere takılmış ve oradan bir türlü kurtulamayan milyarlarca Müslüman. Hayatlarımızı, İsmaillerimiz o kadar teslim almış ki konunun özünden çok uzaklaşmışız.

Gösteriş yok, hesap kitap yok, verdiği kurbanın tek hedefi var: Allah’a yaklaştırmak. Niyetinde Allah’a yaklaşmak, Allah’a yakın olmak olan biri için bütün hesapların üstünde tek bir hesap vardır, o da yaptığı bütün işlerde sadece yüce yaratıcısının rızasını kazanmak. Peki, insan neden Allah’a (c.c) yakın olmak ister ya da yakın olmalı? Çünkü mutlak hâkimiyet ve irade, O’nun (c.c) elindedir. İnsanı hiçlikten ve bilinmezlikten, varlık âleminin en şereflilerinden kılarak yaratan ve rızık veren O’dur.

İnsanın varıp duracağı yer, yine O’nun huzurudur. Evreni yaratıp düzenleyen ve sürekliliğini sağlayan, mevsimleri, güneşi ve ayı yaratan, yeryüzünde çeşit çeşit bitkilerle bütün canlıları rızıklandıran, doğru yolu bulmamız için

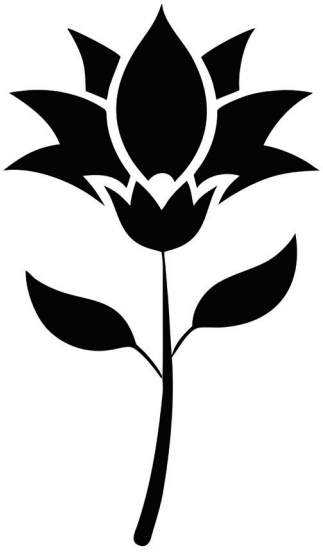
elçilerini gönderen O'dur (c.c). Böyle bir kudrete karşı hasımlık, ahmaklıktan başka bir şey değildir. Bu kudret, razı edilmeyi ve yakın olunmayı gerektiren bir kudrettir. Kendi acizliğinin farkına varan insanın, böylesine yüce ve merhametli bir kudrete yakın olmak için birbiri ile yarış içinde olması gerekmez mi?

Hz. İbrahim'in (a.s) Teslimiyeti

Kur'an-ı Kerim'de kurban ile ilgili başka bir olayda Hz. İbrahim'in (a.s) oğlu Hz. İsmail'i (a.s) kurban ettiği kıssa anlatılır. Kur'ân-ı Kerîm şöyle bahseder: **"Biz de onu halim bir çocukla müjdeledik. Böylece (çocuk) yanında koşabilecek çağa erişince (İbrahim ona): 'Oğlum' dedi. 'Gerçekten ben, seni rüyamda boğazlıyorken gördüm. Bir bak, sen ne düşünüyorsun.' (Oğlu İsmail) Dedi ki: 'Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşaallah, beni sabredenlerden bulacaksın. Sonunda ikisi de (Allah'ın emrine ve takdirine) teslim olup (babası, İsmail'i kurban etmek için) onu alnı üzerine yatırdı. Biz ona şöyle seslendik: Ey İbrâhim! Sen kesinlikle rüyanı doğruladın. İşte biz, iyileri böyle ödüllendiririz"** (Saffat, 101,105).

Hani dedik ya kurban, Allah için vazgeçiştir. Anlatıldığına göre Hz. İbrahim (a.s) Rabbinden bir evlat lütfetmesini ister. Yaşı ilerlemiş olmasına rağmen "dilediğine hesapsız rızıklar veren" yüce Rabbi, Hz. İbrahim'e, insanoğlunun bildiği hesapların üstünde bir hesapla erkek çocuk müjdeler. Yumuşak huylu, aklıselim olan bu çocuk İsmail'di (a.s). Vakti geldiğinde âlim olan Allah (c.c), Hz. İbrahim'e (a.s), İsmail'i (a.s) kurban etmesini rüya yoluyla bildirir. Hz. İbrahim, gördüğü rüyayı oğluna danışır ve aldığı cevap, Allah'ın (c.c) Hz. İsmail'i tasvir ettiği sıfata yakışır şekilde olur: "Babacığım, sen emrolunduğunu yap, beni sabredenlerden bulacaksın." Hz. İbrahim, bu yumuşak huylu, en sevimli çağındaki biricik evladını alnı üstüne yatırır ve bıçağı boynuna dayar. Tam bir teslimiyetle, içinden hiçbir pazarlık geçirmeden oğlunu Rabbine adar. Madem her şeyin sahibi yüce Allah, o halde yine O'na dönücüleriz. Allah (c.c), Hz. İbrahim'den en kıymetlisini feda etmesini bir imtihan vesilesi olarak ister. Hz. İbrahim, bin yılları aşan bir teslimiyet göstererek Rabbinin buyruğunu boyun eğip gelecek nesillere miras bırakır. Bu kıssadan Müslümanların hissesine ne kadar çok pay düşüyor? İsmail'ini, Rabbini razı etmek için feda eden halilullah (Allah'ın dostu) oluyor. O İsmail ki (a.s) babasının en kıymetlisi.

Kurban; feda, adanmak, adamak, vazgeçmek adına ne dersek diyelim bizi, Allah'a yaklaştırdığı müddetçe İbrahimi bir eylem olmuş olur. Bu eylemde; hacmin, pahanın, cüssenin önünde "takva"nın olması gerekir. Tam bir teslimiyet ile İsmaillerini kurban veren Filistinli anneler babalar, Allah'ın dostluğuna nazar ede dursunlar, öte tarafta et, kilo, ücret gibi şeylere takılmış ve oradan bir türlü kurtulamayan milyarlarca Müslüman. Hayatlarımızı, İsmaillerimiz o kadar teslim almış ki konunun özünden çok uzaklaşmışız. Müslümanlar, İsmaillerini Allah'a feda ettiklerinde Allah'ın (c.c) mükâfatı budur: **"Onun hakkında, 'İbrahim'e selam olsun!' ifadesini sonradan gelen nesiller arasında devam ettirdik"** (Saffat, 108,109).

Allah İçin Feda

Sümeyye DEMİRCİ

Âlemlerin Rabbine hamd, gönderdiği kutlu nebisi Muhammed'e (aleyhisselam) salât ve selam olsun.

Sevginin en büyüğü Allah yolunda yapılan fedakârlıkla ölçülür. Fedakârlık ve vefa, sevginin sürekliliğinden kaynaklanır. Asrısaadette sevgileri için canından, öncelikle malından, yurdundan vazgeçenlerin örnek hayatlarının binlercesi elimizdedir. Rabbimiz, Kur'an-ı Mübin'de birçok ayette, önce mallar, sonra canlar ya da evlatlardan örnekler verir. Burada ince bir nokta gizlidir; malını veremeyen, canını, evladını kolay kolay veremez.

Rabbini tanıyan bir insan, "mimma razegnahum yunfigun" ayetleriyle bilir ki verilenler yine ondandır, dönüş onadır. Onun verdikleri ona harcanmalıdır. Ayrıca bu harcamaların altında kulları için binlerce hikmet yatar; zekâtlar, sadakalar, infaklar ve kurbanlar gibi. Bütün fedakârlıklar muhabbetin devamlılığındandır.

Rabbini tanıyan bir insan, **"mimma razegnahum yunfigun"** ayetleriyle bilir ki verilenler yine ondandır, dönüş onadır. Onun verdikleri ona harcanmalıdır. Ayrıca bu harcamaların altında kulları için binlerce hikmet yatar; zekâtlar, sadakalar, infaklar ve kurbanlar gibi. Bütün fedakârlıklar muhabbetin devamlılığındandır. Fedakârlıklar muhabbetle ölçülür. Rabbimiz, Resulullah'a Kevser suresinde talimat verir ve ardındaki kitlelere de örneklik teşkil etmesini ister:

"Şüphesiz biz sana Kevser'i verdik. Öyleyse Rabbin için namaz kıl ve kurban kes. Asıl sonu kesik olan, senin düşmanındır (sana buğz edendir)." Bu surede de gördüğümüz gibi alemlerin Rabbi bir ültimatom veriyor, Resul'üne ve onun şahsıyla tabii ki bize. Düşmanlarının sözlerine aldırış etme, sana verilen ile ümmetinin de rızıklanacağı, hiçbir peygambere verilmemiş olan büyük ödül haber veriliyor. Ondan içenin bir daha susamayacağı, hacmini, genişliğini Allah'ın bildiği ümmetin hak edenlerinin etrafında öncüleriyle toplandığı *Kevser havuzu*...

Sen, Rabbinin senden yapmanı istediğini ye-

rine getir, onların sana soyu kesik demelerine aldırma, dünyanın bütün beldelerinden suya atılan taşın etrafında açılan su dalgaları gibi, ümmetinin dünyanın her yerinde dalgalanması genişledikçe, genişleyen bir yelpazenin öncüsü olan sen. Kıyamete kadar adı günde beş kez Allah'ın ismi yanında zikredilenin ne ismi, ne soyu, ne getirdiği nizam bitti; bitmeyecek, o zaman soyun kesik değil. Yerler, gökler onu tanıyacak ve kâinatta bulunan herkes onu tanıyıp tanıtacak, bunun neresi adı-şanı kesilmedir?

Allah'a iman ettim, ahirete iman ettim, dese bile şahıs imanı kabul edilmiyor; ahiret inancının teferruatını inceliğiyle getiren kutlu şahsı (Muhammed -aleyhisselam-) kabul etmeden iman kabul edilmiyor. Kimin adı-soyu kesik?

İnsanoğlunu, tarihe; soyu, sülalesi tanıtır. Resulullah efendimizi çağlar tanıyor. Kur'an'ın tanıtımıyla önceki peygamberler kitaplarında açıklıyor, onun şahsiyetini ve şanını. Kimin soyu kesik?

İsimlerin çağlara damga vurması, sülalenin genişliğiyle değil, kişinin izlerinin ve hayattaki tesirinin güçlü oluşundandır. Allah'ın onaylaması ve onu yüceltmesiyledir.

Bizler, Rabbimizin kulları olarak onun rızası için verilen bütün nimetler elimizden alınmadan, fedakârca ona istediği şekilde sunum yapmalıyız. Yoksa ölüm gelecek, sakladığımız, onun yoluna harcamaya kıymadığımız ne varsa elimizden gidecek; belki de geride varislerimize bıraktıklarımız, onlar tarafından kıymetli bulunmayacak! Bize verilenlerin geliş yerini iyi idrak edersek malımızın, evlatlarımızın, canımızın bize verilen birer emanet olduğunun bilinciyle sevgimizde kalıcı fedakârlıktan kaçınmayız. İslam, buna "karz-ı hasen" demiştir. Allah'tan aldığınızı yine Allah'a borç verin, nasıl bir rahmet döngüsü verilen nimetleri verdiği kulun eliyle başkalarına verdirerek insandaki ihtiras, cimrilik, hasislik duygusunu temizliyor ve aynı zamanda birilerinin mutluluğuna sebep olmakla, paylaşımlarıyla da insanın iç dünyasını tedavi ediyor. İşte bu, fıtrat dini İslam'dır. Aslında bu, bir psikolojik tedavidir. Paylaşmayı, fedakârlığı bilen insanlığı bilir; paylaşmayı bilmeyen, insanların mutluluğuyla mutlu olmayan insanlara bakın; hep yalnız, sorunlu, sevgiden, paylaşımdan, fedakârlıktan uzaktırlar, sevilmez ve sevmezler.

İçinde bulunduğumuz, çok yakınımızda duran, yaptığımız amelle kurbiyyet kazanacağımız bir zamana yaklaşıyoruz: *Kurban Bayramı*. Kestiğimiz hayvanın büyüklüğü ya da ondan çıkan etin kilosu değil, Rabbimize kurbiyyet özlemiyle sadece rızasını kazanma umudu içerisinde olmamızın getir-

diği bir sevinçle ibadetimizi yerine getirme noktasında bilinçli hareket etmeliyiz.

İbni Teymiye (rahimehullah) şöyle demiştir: "Eğer ibadetler, kalpten gelen bir niyet, huşu ve Allah'a yakınlaşma amacı taşımaksızın, sadece şekilsel olarak ve alışkanlık (âdet) gereği yapılıyorsa bu durum, ibadetin özüne aykırıdır. Özellikle sünnette yeri olmayan, sonradan uydurulan şekilsel ritüeller, 'âdet' veya 'bid'at' olarak değerlendirilir."

Tarihte; canıyla, malıyla, cihadıyla Allah'a yakınlaşmak için ne fedakârlık eden erler vardır. Allah'ın rahmeti üzerlerine olsun. Atamız, İbrâhim –aleyhisselam–, ateşe atılmak suretiyle canını ve kurban etmeye götürerek oğlunu, Allah yolunda göz kırpmadan feda edebilmiştir. Böylece Cenâb–ı Hak tarafından: "Çok vefakâr olan (ahdine vefa gösteren) İbrâhim." (en–Necm, 37) diye methedilmiştir.

Tarihte; canıyla, malıyla, cihadıyla Allah'a yakınlaşmak için ne fedakârlık eden erler vardır. Allah'ın rahmeti üzerlerine olsun. Atamız, İbrâhim -aleyhisselam-, ateşe atılmak suretiyle canını ve kurban etmeye götürerek oğlunu, Allah yolunda göz kırpmadan feda edebilmiştir. Böylece Cenâb-ı Hak tarafından: **"Çok vefakâr olan (ahdine vefa gösteren) İbrâhim."** (en-Necm, 37) diye methedilmiştir.

Allah'ın sevgili kullarından; Suheyb er-Rûmî -radıyallahu anh-, Peygamber'e -sallallâhu aleyhi ve sellem- kavuşmak için hicret ederek Mekke'den çıktığında Kureyş'ten bir grup onu yakalamak ve Mekke'ye geri götürmek üzere peşine düşmüştü. Suheyb -radıyallahu anh-, takip edildiğini fark edince devesinden inip mevzilendi. Sadağından bir ok çıkarıp yayına yerleştirdi ve bekledi. Kureyşliler bir ok atımı mesafeye gelince onlara seslendi:

"Ey Kureyş cemaati! Biliyorsunuz ki sizin en iyi okçunuz benim. Siz bana ulaşamadan sadağımdaki bütün okları üzerinize yağdırırım, sonra kılıcımı çeker ve parçalanıncaya kadar sizinle vuruşurum. Ancak ondan sonra bana istediğinizi yapabilirsiniz. Ama bunun yerine isterseniz size Mekke'de bıraktığım malların yerini söyleyeyim, onları alın ve karşılığında yolumu açın." Onlar da bu teklifi kabul ettiler. Daha sonra Suheyb -radıyallahu anh-, vakit kaybetmeden Medine'ye doğru yola çıktı. Allah Teâlâ da Medine'de Resul'üne:

"İnsanlardan öylesi de vardır ki, Allah'ın rızasını kazanmak için kendini ve malını feda eder (Allah'ın rızası uğruna gerektiğinde bütün şahsî menfaatlerini terk eder). Allah, kullarına karşı Rauf'tur (çok şefkatlidir)." (el-Bakara, 207) ayetini inzal buyurdu. Rasûlullah -sallallâhu aleyhi ve sellem- Efendimiz, Suheyb'i görünce: "Alışverişin kârlı çıktı ey Suheyb!" müjdesini verdi. Suheyb -radıyallahu anh- ise: "Yâ Rasûlullah! Yolda beni geçip size haberimi ulaştıracak kimse olmadığına göre başıma gelenleri size ancak Cebrail -aleyhisselâm- bildirmiştir." dedi (Hâkim, III, 450-452).

Muâz bin Amr -radıyallahu anh- Bedir'deki bir hâtırasını şöyle anlatır: "Ebû Cehil'i kılıçtan geçirdiğimde onun oğlu İkrime de bana bir kılıç vurup kolumu kesti. Elim derime asılı kaldı. Gün boyunca elim arkamda sürünerek savaşmaya devam ettim. Bu hâldeyken çarpışmakta zorlanıyordum. Beni iyice rahatsız edince de üzerine ayağımla bastım ve onu koparıp attım!" (İbn-i Hişâm, II, 275-276). Bu, Allah yolunda yapılan fedakârlığın zirve misallerinden biridir. Cihadına mânî olan yaralı bir eli dahî istemeyen mübârek sahâbî, onu fedâ ederek îman heyecanı ile hizmetine devâm etmiştir. Bu sebeple Resulullah'ın (sallahu aleyhi ve sellem) ashabı, Resulullah'a hitap ederken, *"Bi ummi ve ebi ente ya rasulullah: Anam babam sana feda olsun ya Rasûlullah"* derlerdi. En sevdikleri onlardı, onları bile gözlerini kırpmadan feda edebilirlerdi.

Feda edilen her neyse, feda ettiğinden daha az değerli olursa göze görünmez.

En Emin'e (cc) emanet olunuz.

Kurban Olmak

Taşkın ÖNEL

Âlemlerin Rabbidir Allah, varlık âleminin içinde sayabileceğimiz ya da sayamayacağımız ne kadar şey varsa varlığını da varlığının sebebini de ona borçludur. Bu borcun şuurunu hücrelerine kadar hisseder tüm mevcudat ve bunu tesbih için, tahmid için bütün zerreleriyle Allah'ı zikreder her şey, kendi lisanınca. Zikri ıskalamak, ihmal etmek hele ki unutmak asla mümkün değildir zira hiçbir mevcut insan evladı gibi nankör ve zalim değildir. Böyle bir ihtimal söz konusu bile olamaz. Her mahluk, mevcudiyetini borçlu olduğu Allah'a teslim olmuştur, kurbiyyet kurmuştur, kurban olmuştur. Kendi nefsi yahut nefsani arzuları söz konusu değildir. Kurbanın tam anlamını aynelyakin öğrenmiş ve kurbanın gereği ne ise onu yerine getirmekten bir dakika bile durmamıştır.

Kestiğin kurban, etinin lezzetini öyle veya böyle tahayyül ettiğin bir besi hayvanıysa şayet kurbanın ne demek olduğunu bilmemişsin demektir. Bu hayvanın temsil ettiği manayı idrak etmemek anlamına gelir ki bu da aslında hiçbir şeyi kurban etmediğin anlamına gelecektir.

Kurban, kendi yerine bir başkasını yahut başka şeyi öne sürmek, cepheye atmak değildir. Bizatihi kendi bedeni, nefsi, arzuları ile olması icap eden derinlikli bir feda ediştir. Aslına bakarsanız feda etmek de değildir zira feda ettiğiniz şey, tasarrufunuzda olan, maliki olduğunuz bir şeydir. Oysaki insanoğlunun bir sahipliği söz konusu bile değildir. Güzelliğiyle insanlara karşı övündüğü ya da çirkin olduğunu düşünerek kendi aklınca daha estetik (!) kılmaya çalıştığı bedeni, asla kendi mülkü değildir, olamaz da.

Kurban, feda etmenin ötesinde bir uyanıştır, şuura ermektir, kendini bulmaktır. Daha doğrusu yakin ilmine vasıl olmaktır. Mülkün sahibini fark etmek, ona karşı içinde bulunduğu acziyeti iliklerine kadar hissetmek, kendi kibrinin tiranlığını altüst etmektir.

Kestiğin kurban, etinin lezzetini öyle veya böyle tahayyül ettiğin bir besi hayvanıysa şayet kurbanın ne demek olduğunu bilmemişsin demektir. Bu hayvanın temsil ettiği manayı idrak etmemek anlamına gelir ki bu da aslında hiçbir şeyi kurban etmediğin anlamına gelecektir.

Kesilen şey, yaşama gayesi sadece Allah'a itaat ve Allah'ı zikretmek olan bir hayvan olmamalıdır. Kesilen, içinde bir firavun ya da Karun potansiyelini barındıran nefis olmalıdır ki o zaman buna kurban denebilsin. İşte o zaman insanın Allah'a karib bir yol bulduğundan söz etmek mümkün olacaktır.

Hayatının hiçbir anında Allah'la kurbiyyet kurmamış, hiçbir işinde Allah'ın rızasını gözetmemiş, dinin bile aşırısından -nefse ağır gelenler bu söylemle hayattan uzaklaştırılır- uzak durduğunu iddia eden bir ferdin, bırakın nefisini kurban etmesini, kurbanın ne demek olduğunu dahi anladığını söylemek mümkün değildir.

Allah'a kurban olacaksın ki o zaman kurban, kurban olsun; öbür türlüsü kurbandan çok farklı bir şey olsa gerek.

Bıçak Kalbe Değince!

Kanarya Banu DAĞ

İnsan, elindekilerle tartılmaz, elinden çıkarabildikleriyle görünür olur. Tutmak, nefsin alışkanlığıdır; bırakmak, hakikatin dili… Kurban, bu iki hâlin kesiştiği yerde açılan bir kapıdır. O kapıdan geçen, yalnız bir hayvanı kesmez, içindeki sahiplik vehmini de çözer.

Bir bıçak tasavvur edelim...

Demire değdiğinde ses verir, kalbe değdiğinde sessizlik doğurur. Kurban, o sessiz kesittir. Dışarıdan bakıldığında bir ibadet görünür, içeriden bakıldığında çözülüş başlar. Çözülen, etten ibaret kalmaz, insanın kendine düğümlediği bağlar birer birer gevşer.

Demire değdiğinde ses verir, kalbe değdiğinde sessizlik doğurur. Kurban, o sessiz kesittir. Dışarıdan bakıldığında bir ibadet görünür, içeriden bakıldığında çözülüş başlar. Çözülen, etten ibaret kalmaz, insanın kendine düğümlediği bağlar birer birer gevşer.

Kur'ân bu inceliği açıkça hatırlatır: ***"Onların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır; O'na ulaşan sizin takvânızdır."*** (Hac, 37). Böylece kurban, görünenin ötesine çağırır. Teraziye konulan, kesilenin maddesi değil, kesenin niyeti olur.

Bu hakikat, Efendimiz Hz. Muhammed (sav)'in beyanında berraklaşır:

"Ameller niyetlere göredir."

Kurban da bir ameldir, ona ruh veren ise niyettir.

Yine Efendimiz (sav), bayram günlerinde yapılan kurbanın Allah katındaki yerini anlatırken, kulun Rabbine yakınlaşma imkânına işaret eder. Zira ***"kurban"*** kelimesi, kökünde ***"yaklaşma"***yı taşır.

Sahabe-i kiram, bu yaklaşmayı hayatın tam ortasında yaşamıştır. Hz. Ebû Bekir (r.a.), malının tamamını infak ettiğinde geriye ne bıraktığı sorulunca ***"Allah ve Resûlü"*** cevabını vermişti. Bu cevap, kurbanın belirli günlere sığmayan bir istikamet olduğunu fısıldar.

Hz. Ömer (r.a.), en sevdiği malı verince gönlünün ferahladığını anlatır. Çünkü insan, en çok sevdiğine bağlanır, bağ çözüldükçe teslimiyet derinleşir.

Kurbanın özü de burada saklıdır: İnsan, sevdiğini Allah için bırakabildiği ölçüde hafifler. Aksi hâlde yük çoğalır, sahiplik, sahibini ağırlaştırır.

Bu mânâ, farklı düşünce dünyalarında da yankı bulur. Arthur Schopenhauer, insanın sahip ol-

duklarının onu biçimlendirdiğini söylerken, vazgeçmenin dönüştürücü gücüne kapı aralar. Soren Kierkegaard, Hz. İbrahim kıssası üzerinden, en kıymetliyi feda edebilmenin imanın zirvesine açılan bir sıçrayış olduğunu vurgular. Albert Einstein ise insanın kendini başkalarına adadıkça değer kazandığını ifade eder. Bu söz, kurbanın iç boyutuna ince bir ışık düşürür.

Modern zamanın insanı, çoğu kez kurbanın hikmetini yüzeyde bırakır. Paylaşım genişler, fakat nefis payını korumaya meyleder. Hâlbuki kurban, paylaşmadan önce parçalanmayı öğretir: İçteki putların kırılışını…

Ve yine bir ayna tasavvur edelim…

Üzerine ne kadar çok şey yığılırsa, yansıma o kadar silikleşir. Kalp de böyledir. Hırs, mal, benlik ve korkularla doldukça, hakikatin sureti bulanık hâle gelir. Kurban, o aynaya indirilen arındırıcı bir darbe gibidir, serttir, keskindir, fakat berraklık getirir.

Bu yüzden kurban, yalnız bir kesim hâli taşımaz, insanın kendi içinde ***"kesiliş"***ine de kapı açar. O an, insan iki yöne çekilir:

Bir yan tutmaya uzanır, diğer yan bırakmaya…

Bir yan hesap kurar, diğer yan teslimiyete yürür…

Hakikat, bırakabilenlerin ufkunda genişler.

Bugün üzerinde durulması gereken letafet şudur: Kurban kesmeyi öğrenmekle iş tamam olmaz. Kurban olmanın sırrı keşfedilmeyi bekler. Zira asıl imtihan, bir hayvanı yere düşürebilmekten öte, insanın nefsini yere indirebilmesidir!

Efendimiz Hz. Muhammed (sav)'in hayatı, bu teslimiyetin canlı bir tefsiri gibidir. Eline geçenle bağ kurmak yerine, onu paylaşarak çoğaltır. Veren elin hafifliği, alan kalbin genişliğiyle buluşur. İşte kurban, bu yakınlığın adıdır.

Sonunda insan şu soruyla yüzleşir: Bıçak nereye indi?

Eğer kesik, kalpte bir bağı çözmüşse, bir tutkuyu söküp almışsa, "benim" diye sarıldığı bir şeyi "Senin" diyerek bırakabilmişse… İşte o an kurban, sahibini Allah'a yaklaştıran bir sır hâline gelir.

O sır, etin ağırlığında aranmaz; kalbin hafifliğinde hissedilir.

Vesselâm-Veddua-Vecehd

Allah'a Yakınlaşmanın Adı: Kurban

Kemal ÜNLÜTAŞ

İnsan, varoluşunun en derin noktasında bir teslimiyet arayışı taşır. Bu teslimiyet, bazen bir gözyaşında, bazen bir duada, bazen de Allah yolunda yapılan bir fedakârlıkta kendini gösterir. İşte kurban; insanın nefsinden, malından ve en çok da "benliğinden" vazgeçerek Rabbine yaklaşma çabasının en somut hâlidir.

Yüce Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurur:

"Onların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır; fakat O'na ulaşan sizin takvanızdır." (Hac, 37)

Bu ayet, kurban ibadetinin özünü açıkça ortaya koyar: Mesele kesilen hayvan değil, kesilen nefstir. Asıl olan, kalpteki ihlas, samimiyet ve Allah'a olan bağlılıktır. Kurban, bir hayvanın değil; kibrin, bencilliğin, dünya sevgisinin boğazlanmasıdır.

Kurbanın kökleri, insanlık tarihinin en ibretlik teslimiyet sahnelerinden birine dayanır. Hz. İbrahim (as), Rabbinden aldığı emirle en sevdiği varlığı, oğlu Hz. İsmail'i (as) kurban etmeye yöneldiğinde; aslında bir babanın yüreğiyle bir kulun teslimiyeti arasında kalmıştır. Fakat o, tereddüt etmeden şöyle demiştir:

Kurbanın kökleri, insanlık tarihinin en ibretlik teslimiyet sahnelerinden birine dayanır. Hz. İbrahim (as), Rabbinden aldığı emirle en sevdiği varlığı, oğlu Hz. İsmail'i (as) kurban etmeye yöneldiğinde; aslında bir babanın yüreğiyle bir kulun teslimiyeti arasında kalmıştır. Fakat o, tereddüt etmeden şöyle demiştir:

"Ey oğlum! Rüyamda seni boğazladığımı görüyorum. Bir düşün, ne dersin?"

Hz. İsmail'in cevabı ise teslimiyetin zirvesidir:

"Babacığım! Sana emredileni yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın." (Saffat, 102)

Bu kıssa bize şunu öğretir: Allah'a yakınlaşmanın yolu, en sevdiklerimizi bile O'nun rızası uğruna feda edebilme cesaretinden geçer. Ancak Allah, kullarına zulmetmez; onların samimiyetini imtihan eder ve sonunda rahmetiyle muamele eder.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) kurban ibadetinin önemini şu sözleriyle ifade eder:

"Âdemoğlu, Kurban Bayramı günü Allah katında kurban kesmekten daha sevimli bir amel işle-

miş değildir." (Tirmizî)

Bu müjde, kurbanın Allah katındaki değerini gösterirken; aynı zamanda bu ibadetin bir gelenek değil, derin bir kulluk şuuru olduğunu hatırlatır.

Kurban, sadece bireysel bir ibadet değildir; aynı zamanda toplumsal bir dayanışma köprüsüdür. Kesilen kurbanlar, ihtiyaç sahiplerine ulaştığında; sofralar bereketlenir, gönüller birleşir. Zengin ile fakir arasındaki mesafe kapanır, ümmet olmanın bilinci yeniden dirilir. Bu yönüyle kurban, sadece bir kesim değil; bir paylaşım, bir merhamet ve bir kardeşlik manifestosudur.

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurur:

"Komşusu açken tok yatan bizden değildir." (Hâkim)

Kurban, işte bu hadisin hayata geçirilmiş hâlidir. Bir başkasının sofrasına umut olabilmek, bir yetimin yüzünde tebessüm olabilmek… Belki de kurbanın en derin hikmeti burada gizlidir.

Bugün kendimize şu soruyu sormalıyız: Biz gerçekten neyi kurban ediyoruz? Sadece bir hayvanı mı, yoksa içimizde büyüttüğümüz hırsları, kırgınlıkları, dünyaya olan aşırı bağlılığımızı da Allah için feda edebiliyor muyuz?

Kurban; bir kesiştir. Kul ile Rabbi arasında, dünya ile ahiret arasında, nefis ile takva arasında bir kesiş… Ve bu kesişte kazanan, her zaman Allah'a yönelen kalpler olur.

Unutmayalım ki kurban; bir günle sınırlı bir ibadet değil, bir ömürlük teslimiyetin sembolüdür. Her gün nefsimizden bir parçayı Allah için feda edebiliyorsak, işte o zaman gerçek anlamda kurbanın hikmetine ulaşmış oluruz.

Ne kadar doğrudur bilinmez ama insan, en çok sevdiğine "sana kurban olurum" der. Oysa kurban olunacak, uğruna her şeyin feda edileceği yegâne varlık; bizi yoktan var eden, kalbimize iman duygusunu yerleştiren Yüce Rabbimizdir.

İnsanın dili bazen sevgiyi abartır; fakat hakikat, kalbin yöneldiği yerdedir. Eğer kalp gerçekten Allah'a yönelmemişse, sözler sadece birer ses olarak kalır. Oysa Rabbimiz bizlere yönelişin nasıl olması gerektiğini şöyle bildirir:

"De ki: Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir." (En'âm, 162)

İşte kurbanın özü tam da burada gizlidir. Sadece bir hayvanı Allah yolunda feda etmek değil; hayatı, zamanı, sevgiyi ve hatta nefsi Allah'a adamak… Asıl kurban, insanın kendi benliğini ilahî iradeye teslim edebilmesidir.

Bizler hayvanlarımızı Allah yolunda kurban ettiğimiz gibi; aslında ömrümüzü, hayallerimizi, beklentilerimizi de O'nun rızasına adayabilmeliyiz. Çünkü gerçek kulluk, sadece belirli zamanlarda yapılan ibadetlerle sınırlı değildir; hayatın tamamını kuşatan bir teslimiyettir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurur:

"Allah, müminlerden canlarını ve mallarını, karşılığında kendilerine cenneti vermek üzere satın almıştır…" (Tevbe, 111)

Bu ayet, müminin kimliğini adeta özetler. Artık onun canı da malı da kendisine ait değildir; hepsi Allah'a adanmıştır. Böyle bir bilinçte olan insan için kurban, yılda bir kesilen bir ibadet değil; her gün yeniden yaşanan bir adanmışlıktır.

Elbette Allah'ın bizim kurbanlarımıza, ne etlerine ne de kanlarına ihtiyacı vardır. O, her şeyden müstağnidir. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bir hadis-i kudside Rabbimizin şöyle buyurduğunu nakleder:

"Ey kullarım! Siz bana zarar veremezsiniz ki zarar veresiniz; bana fayda da sağlayamazsınız ki fayda sağlayasınız…" (Müslim)

Demek ki kurban, Allah için değil; bizim için vardır. Bizim arınmamız, bizim yakınlaşmamız, bizim hakikati idrak etmemiz içindir. Kurban, insanın kendine doğru yaptığı en samimi yolculuklardan biridir.

Belki de asıl mesele şudur: Biz gerçekten kendimizi Allah yoluna adayabiliyor muyuz? Nefsimizin arzularını, dünyanın geçici cazibesini, içimizdeki bencilliği kurban edebiliyor muyuz?

Resulullah (sav) şöyle buyurur:

"Gerçek mücahit, Allah'a itaat konusunda nefsiyle mücadele edendir." (Tirmizî)

İşte bu mücadeleyi verebilenler, gerçek anlamda kurbanın hikmetine ulaşanlardır. Çünkü kurban; sadece bir kesiş değil, bir diriliştir. Nefsin kesildiği yerde ruh yeniden can bulur.

Belki bizler, kendimizi O'nun yolunda ve davasında feda edebildiğimiz ölçüde değer kazanacağız. Belki de gerçek kıymet, "ben"i bırakıp "O"na yöneldiğimiz anda başlayacak. Çünkü kul, ne kadar teslim olursa o kadar yücelir; ne kadar vazgeçerse o kadar kazanır.

Üzülerek ifade etmek gerekir ki; bizler nasıl değiştiysek bayramlarımızın ruhu da o ölçüde değişti. Rabbimizin razı olduğu o derinlik, o ciddiyet ve o samimiyet; yerini yüzeysel bir telaşa bırakır oldu. Ramazan Bayramı'nı ve Kurban Bayramı'nı; şekerin, tatlının, etin konuşulduğu bir yarışa indirgedik. Bayramlar, gönüllerin dirildiği mübarek vakitler olmaktan çıkıp adeta birer tatil fırsatına dönüştü.

Ve sonunda insan şunu anlar:

Kurban, bir kayıp değil; Rabbine doğru atılmış en kıymetli adımdır.

Üzülerek ifade etmek gerekir ki; bizler nasıl değiştiysek bayramlarımızın ruhu da o ölçüde değişti. Rabbimizin razı olduğu o derinlik, o ciddiyet ve o samimiyet; yerini yüzeysel bir telaşa bırakır oldu. Ramazan Bayramı'nı ve Kurban Bayramı'nı; şekerin, tatlının, etin konuşulduğu bir yarışa indirgedik. Bayramlar, gönüllerin dirildiği mübarek vakitler olmaktan çıkıp adeta birer tatil fırsatına dönüştü.

Oysa bayramlar; sadece dış dünyada değil, iç dünyada da bir yenilenişin adıydı. Kalplerin arındığı, kırgınlıkların son bulduğu, kulun Rabbine bir adım daha yaklaştığı müstesna zamanlardı. Nitekim Yüce Rabbimiz şöyle buyurur:

"Kim Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsa, misafirine ikram etsin." (Buhari)

Bu ilahî ölçü, bayramların ruhunu ne güzel özetler. Bayram; paylaşmaktır, ikram etmektir, gönül almaktır. Bir sofrayı çoğaltmak, bir kalbi onarmak, bir yetimin başını okşamaktır. Fakat bugün ne yazık ki; "Kaç kiloydu?", "Kaça aldın?" gibi sorular, ibadetin özünü gölgeleyen birer perde hâline gelmiştir.

Hâlbuki ibadet; gösterişten, kıyaslamadan ve dünyevi hesaplardan uzak olmalıdır. Rabbimiz bu konuda bizleri açıkça uyarır:

"Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki; onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar gösteriş yaparlar." (Maun, 4-6)

Bu ayetin ışığında kendimize sormamız gerekmez mi: Biz bayramı gerçekten yaşıyor muyuz, yoksa sadece yaşıyor gibi mi yapıyoruz?

Bayramlarımız da ibadetlerimiz gibi, Allah'a yakınlaşmanın bir vesilesiydi. Fakat zamanla bu derin anlam zayıfladı; geriye sadece tekrar edilen alışkanlıklar kaldı. Oysa Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurur:

"Ameller niyetlere göredir." (Buhârî, Müslim)

Eğer niyetimiz Allah'a yaklaşmak değilse; yaptığımız şeyler ne kadar büyük görünse de, hakikatinde eksik kalacaktır. Kurban kesmek, bayramlaşmak, ikramda bulunmak… Bunların hepsi birer ibadettir; fakat onları ibadet yapan şey, içindeki ihlastır.

Bugün belki de en çok ihtiyacımız olan şey, bayramların özüne geri dönebilmektir. Gösterişten uzak, samimiyetle dolu, Allah rızasını merkeze alan bir bayram anlayışı… Çünkü bayram; sadece dışarıda değil, insanın içinde yaşanır.

Unutulmamalıdır ki bayram, takvimdeki bir gün değil; kalpteki bir hâlidir. O hâl kaybolduğunda, geriye sadece adı kalan bir bayram kalır.

Rabbimiz bizleri, kurbanın hakikatini anlayan, sadece eliyle değil kalbiyle de kurban edebilen kullarından eylesin.

Tahran’ı Doğru Okumak

Jason D GREENBLATT
Eski Beyaz Saray Ortadoğu Özel Temsilcisi
24.04.2026
Al Jazeera English
Çeviren: İsmail CEYLAN

> ***Batı’nın İran yönetimindeki görev değişikliklerini okumaktaki çaresizliği: Rejim, değişti mi? Gelişti mi?***

New York Times bu hafta, 20'den fazla İranlı yetkili, eski yetkili, Devrim Muhafızları üyesi ve yeni ruhani lidere yakın kişilerle yapılan görüşmelere dayanarak İran'ın yeni liderlik yapısı hakkında ayrıntılı bir haber yayınladı. Dikkatlice okunmayı hak ediyor, ancak Times'ın amaçladığı nedenlerden dolayı değil.

Yazı, yeni dini lider Ayetullah Mücteba Hamenei'yi ağır yaralı, motosikletli kurye zinciri aracılığıyla el yazısıyla yazılmış notlarla iletişim kuran, zihinsel olarak keskin ancak konuşmasını zorlaştıran yaraları olan ve zayıf görünme endişesiyle bilerek videodan kaçınan biri olarak tanımlıyor. Mücteba’nın durumuna dair temel ayrıntılar, ise adı açıklanmayan İranlı yetkililere dayandırılmış. Fotoğraf yok, tıbbi kayıt yok, hiçbir bağımsız doğrulama yok. Makale, okuyuculardan bu verileri yorumlamalarını istemiyor aksine bu izafi verileri gerçekmiş gibi sunuyor.

Otoriter bir devletin, özellikle de rejimin Batılı gazetecilerle kimin konuşacağına ve ne söylemelerine karar verdiği savaş halindeki bir devletin içinden haber yapmak, makalenin gerçekliği konusunda derin şüpheler uyandırıyor. Mücteba'nın durumunu anlatan kaynakların, çizdikleri tabloyla doğrudan bir çıkarı vardır: Zor bir dönemde sadece yetki devretmiş, yinede süreçle ilgilenen, yaşayan, zihinsel olarak aktif bir ruhani lider.

Esasında makaleyi yazanlar, İran’da gücün "yerleşik, sertlik yanlısı bir orduya" geçtiğini ve "din adamlarının geniş etkisinin azaldığını", “yaralı” Mücteba üzerinden dramatize ediyorlar. Açıkça belirtilmeyen ancak yapısal olarak baştan sona mevcut olan ima bu şekilde. Fakat bu doğru değil.

İran'ı 35 yıl boyunca yöneten din adamı Ayetullah Ali Hamenei, İran'ın nükleer programını neredeyse tamamlamanın eşiğine getirdi, balistik füze programını, insansız hava aracı programını ve İsrail'i, Körfez ülkelerini ve bölgedeki Amerikan güçlerini onlarca yıl boyunca tehdit eden

Hizbullah, Hamas, Husiler ve Irak'taki Şii milisleri de içeren vekil güçler ağını kurdu. 2009'da Yeşil Hareketi ezdi. Rejimi ayakta tutarak, 2022 ayaklanmasında protestocuları idam etti. O, Kasım Süleymani komutasındaki Devrim Muhafızları'nın Kudüs Gücü'nü yönetti ve bu güç, yıllarca Amerikan askerlerine karşı ölümcül operasyonlar yürüttü. Devrim Muhafızları, din adamlarının dizginlediği bir güç değildi. Din adamlarının vizyonunun hayata geçirildiği bir araçtı. Her büyük füze programı, her vekalet ağı, her santrifüj tesisi din adamlarının yönlendirmesiyle inşa edildi.

Şu anki durumu dinî ılımlılıktan askeri sertliğe geçiş olarak adlandırmak, 45 yıllık tarihi yanlış okumaktır. Başkan Trump, yeni İran liderlerinin daha makul olabileceğini söylediğinde, onların karakteri konusunda saf davranıyor. Rejime karşı eşi benzeri görülmemiş askeri harekatın ardından, Tahran'da karar verenlerin müzakere masası dışında geçerli bir yolu olmayabilir. Bu, İran'ın iyi niyetine dair bir ifade değil. Bu, İran'ın seçeneklerine dair bir ifade. Gerçek bir anlaşmanın gerçekleşeceğinden şüphe duyuyorum. Ama denemeden öğrenemezsiniz. Batılı politika yapıcılar ve düşüncelerini şekillendiren analistler, savaşa girerek İran sisteminde pragmatistler yerine sertlik yanlılarını güçlendirdiğimize inanırlarsa, tam olarak Tahran'ın onlardan çıkarmalarını istediği sonuca varıyorlar demektir.

Din adamlarını ve Devrim Muhafızlarını birbirinden ayrı güçler ve birini kısıtlayıcı diğerini radikal olarak ele alan bir yaklaşım, 45 yıllık süreci görmezden gelmektir.

2017-2019 yılları arasında Beyaz Saray Ortadoğu özel temsilcisi olarak görev yaptım ve o zamandan beri bölgesel liderler ve diplomatlarla iletişim halinde kaldım. İran rejimi, sözde reformist cumhurbaşkanları, sertlik yanlısı cumhurbaşkanları, pragmatik dışişleri bakanları ve Devrim Muhafızları komutanları da dahil olmak üzere her dönemde aynı hedefleri izledi. Yüzler değişti, hedef değişmedi. İran'ı ılımlılığa doğru çekecek din adamı yönetimini bekleyenler 45 yıldır olup bitenlere dikkat etmemişlerdir. Bunu din adamları inşa etti, Devrim Muhafızları uyguladı. Aralarında gerilim yok, ortaklık var. Değişen tek şey, sürekli askeri baskının onları her zamankinden daha az seçenekle baş başa bırakmış olmasıdır.

Cahiliye Araplarında İnanç ve İbadet Olgusu

Fatih PALA
fatihpalafatih@gmail.com

1. Giriş

Bir kutsala inanmak ve inanılan kutsal için ibadet etmek, kulluğa yönelmek tarih boyunca insan için en hayati ihtiyaçlardan olmuştur. Cahiliye olarak adlandırılan Hz. Peygamber'in (sas) nübüvvetinden önceki dönemin insanlarında da inanç ve ibadet olgusu geçerliydi.[1] İlkel bütün din ve inanışlarda Allah inancının olduğu görülmektedir.[2] Bu çalışmada, cahiliye dönemindeki Arapların inanç ve ibadet anlayış ve uygulamaları ele alınacaktır.

Kur'an, yüce tanrıya (Allah) inançlarının bir farklı boyutu olarak putlara tapınmalarının sebebinin, ona yakınlaşma ve şefaat olmalarını beklemeleri olduğunu da haber vermektedir. Allah'ı en üstün tanrı görmelerine rağmen makam ve mevkice ondan düşük kabul ettikleri tanrıları mevcuttu. Allah; çok yüce, çok üstün ve erişilmesi imkânsız bir hüviyete sahip olduğundan ötürü bu aracılarla O'na yaklaşıp yanaşacaklarına inanmaktaydılar.

2. Cahiliye Döneminde İnanç

2.1. Allah'a İman Durumları

Cahiliye Araplarının putlara taptıkları bilenen bir gerçektir. Kur'an-ı Kerim'de tapındıkları putların adları; Lat, Menat, Uzza olarak geçmektedir.[3] Yüzlerce puta tapınan müşrikler, bunların üstünde yüce güce sahip bir tanrı bulunduğuna da inanmaktaydılar. Hatta yüce güce sahip bu tanrıya "Allah", "aziz", "âlim" gibi isimler verdiklerini; insanları ve bütün varlığı yarattığını, ay ve güneşi kontrolü altında tuttuğunu, yağmuru insanların faydasına olacak şeyler için yağdırdığını, yine Kur'an bildir-

1 Mustafa Fayda, *"Câhiliye"*, TDV İslâm Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/cahiliye.

2 Bekir Topaloğlu, *"Allah"*, TDV İslâm Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/allah#1.

3 Necm, 19-20.

mektedir.[4] İnandıkları bu tanrıya sıkıntılı dönemlerinde yalvardıkları ve yeri gelince yemin ettikleri de farklı ayetlerde belirtilmektedir.[5] Kur'an, yüce tanrıya (Allah) inançlarının bir farklı boyutu olarak putlara tapınmalarının sebebinin, ona yakınlaşma ve şefaat olmalarını beklemeleri olduğunu da haber vermektedir.[6] Allah'ı en üstün tanrı görmelerine rağmen makam ve mevkice ondan düşük kabul ettikleri tanrıları mevcuttu. Allah; çok yüce, çok üstün ve erişilmesi imkânsız bir hüviyete sahip olduğundan ötürü bu aracılarla O'na yaklaşıp yanaşacaklarına inanmaktaydılar. Bu inanç ve anlayışlarından dolayı müşrik/ortak koşan namına layık görüldüler.[7]

Cahiliye Araplarının, bir diğer ifadeyle müşriklerin, Allah'a karşı olumlu ve olumsuz inançları olmuştur. Bunları, aşağıda iki ayrı başlık altında vermek uygun olacaktır:

2.1.1.**Allah'a Olan Olumlu İnanç Yönleri:**

Allah'ın varlığını, yaratıcı olduğunu, yağmur yağdırdığını, hak ve hakikatle hükmettiğini, Kâbe'nin ve Mekke'nin Rabbi olduğunu, rızık verdiğini, aziz, âlim ve mülkün sahibi olduğunu, hiçbir şeye muhtaç olmadığını, güneş ve ayı insanların hizmetine verdiğini, insanlara görme ve işitme özelliği verdiğini, kâinatı yönettiğini, insanları doğru yola iletiğini kabul etmek; Allah lafzını kullanarak dua etmek, hayatlarının tehlike ve sıkıntı arz eden dönemlerinde Allah'a sığınmak, Allah adına yemin etmek.[8]

4 Ankebut, 61; Zuhruf, 9.

5 En'am, 109; Yunus, 22.

6 Yunus, 18; Zümer, 3.

7 Mehmet Azimli, *Cahiliyye'yi Farklı Okumak*, s. 72.

8 Ayça Kaya, *Kur'an-ı Kerim Bağlamında Cahiliye Döneminde Allah Tasavvuru*, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, 2023.

2.1.2.**Allah'a Olan Olumsuz İnanç Yönleri:**

Allah'a şirk koşmak, Kur'an'ın Allah'ın sözü olduğunu kabul etmemek, Hz. Peygamber'in (sas) peygamberliğini kabul etmemek, Allah'a çocuk isnat etmek ve melekleri Allah'ın kızları olarak görmek, Allah ile cinlerin akraba olduğunu kabul etmek ve cinleri Allah'a ortak koşmak; putların kendilerini Allah'a yaklaştırdığını, şefaatçi olduklarını, kendilerine yardım ettiğini kabul etmek.[9]

2.2. **Ahirete İman Durumları**

Kimi müfessirler, bazı ayetlerden yola çıkarak cahiliye Araplarının sadece dünyaya dönük inançları olduğu sonucuna varırlar.[10] Ancak bu insanların, bir cenazeleri olduğunda yerine getirdikleri şu uygulamalar, yanlış da olsa bir ahiret/ikinci bir hayat inançlarının bulunduğunu göstermeye yardımcı olacak niteliktedir: Ölen kişinin; yıkanması, kefenlenmesi, kabre doğru götürülmesi, kabrin başında bir törenin yapılması, kabre mevtanın yaşarken kullandığı eşyalarının bırakılması, kabrin üzerinin sulanması, kabrin üzerine saçların serpilmesi, kabrin yanına bineğinin konulması için ikinci bir bölümün kazınması, kabrin başına çadır kurulup bir süre orada durulması, ölünün üzerine mersiyeler okunması vs.[11]

Mekke müşriklerinin, Allah Resul'ünün (sas) anlattıklarına "eskilerin masalları" demeleri, daha doğru ifadeyle alaya almaları, anlatılanları daha önce duyduklarını akla getirmektedir. Resulullah'tan (sas) göğe çıkıp da kitap getirmesini istemeleri de Kur'an'ı kabul etmemelerine rağmen cahiliye Araplarının kitap inancı olduğunun açık bir nişanesidir.

2.3. **Peygamber'e İman Durumları**

"Dediler ki: Bu nasıl peygamber! Yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor"[12] ayeti, cahiliye Araplarında peygamberleri tanıma ve onlara inanma anlayışının olduğunu ortaya koymaktadır. Kur'an'ın gündem ettiği peygamberlere karşı bir inkâr yoluna gitmemişlerdir. Hz. İbrahim'in ataları olduğuna şüphe etmemişlerdir. İlginçtir ki Hz. Peygamber'e (sas), risalet vazifesini kuşandığını yaymaya başladığı anlardan itibaren peygamberliğin ne demek olduğunu sormamışlardır. Çünkü söz konusu husus üzerine bilgileri vardı. Ama Hz. Peygamber (sas), onlardaki peygamberlik kalıbına uymuyordu. Onlara göre peygamber, sürekli mucize[13] göstermeliydi.[14]

2.4. **Kitaba İman Durumları**

Mekke müşriklerinin, Allah Resul'ünün (sas) anlattıklarına "eskilerin masalları" demeleri, daha doğru ifadeyle alaya almaları, anlatılanları daha önce duyduklarını akla getirmektedir. Resulullah'tan (sas) göğe çıkıp da kitap getirmesini istemeleri de Kur'an'ı kabul etmemelerine rağmen cahiliye Araplarının kitap inancı olduğunun açık bir nişanesidir.[15]

2.5. **Meleklere İman Durumları**

Cahiliye Araplarının meleklere imanını or-

9 Kaya, *Kur'an-ı Kerim Bağlamında Cahiliye Döneminde Allah Tasavvuru*.

10 Örneğin; En'am, 29; Nahl, 38; İsra, 49; Teğabun, 7.

11 Ed. Mehmet Mahfuz Söylemez, *Cahiliye Araplarının Ahiret İnancı*, "İlk Dönem İslam Tarihi Kaynaklarına Göre Cahiliye Araplarında Ahiret İnancı", s. 9-49.

12 Furkan, 7.

13 İsra, 90-93.

14 Azimli, s. 74.

15 Azimli, s. 75

taya koyan delil, "Dediler ki: Bu nasıl peygamber! Yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor. Ona bir melek indirilmeli ve kendisiyle birlikte o melek de uyarıcılık görevi yapmalı değil miydi?"[16] ayeti ve buna benzer ayetlerdir. Kur'an'ın emrettiği ve işaret ettiği şekilde olmasa da zihinlerinde, kalplerinde ve dillerinde melekler yer edinmekteydi. Melekleri, Allah'ın kızları[17] olarak kabul edip bütün noksan sıfatlardan münezzeh olan yüce Allah'a çocuk isnat ettiler.[18] Yakın zamana kadar Hz. İbrahim'in (as), oğlu Hz. İsmail'i (as) kurban etmesini konu alan kimi görsellerde koç getiren meleğin kadın olması, cahiliye anlayışının, içerisinde yaşadığımız toplumda da hükümferma olduğunu göstermektedir.[19] Toplumun, kız çocuklarına "melek" ismini layık görmeleri de konu bağlamında dikkatleri celbedicidir. Öte yandan erkek çocuklarına; "Mikail", "Cebrail", "İsrafil" isimlerinin[20] konulması da üzerinde sosyolojik bir incelemeyi hak ediyor, denilebilir.

Cahiliye Araplarında namazın olduğunu savunanlar olduğu gibi o toplumun namazı bilmesinin gerçeği yansıtmayacağını ve konunun, tartışmaya açık olup kaynaklar irdelenerek aydınlığa kavuşturulması gerektiğini ileri sürenler de olmuştur. Cevad Ali, konuyla ilgili eserinde tereddütlü bir şekilde cahiliye Araplarının namazı bileceklerini ifade ederken eserin editörü M. Mahfuz Söylemez, kimi meşhur örnekleri vererek bunun gerçekdışı olacağını not düşmüştür.

2.6. **Kadere İman Durumları**

"Allah dileseydi ne biz ortak koşardık ne de atalarımız,"[21] ifadesiyle Kur'an'a yansıyan müşriklerin bu sözleri, batıl ve çarpık kader inançlarının sonucudur. Ayetin devamında, kendilerinden öncekilerin de aynı şekilde yalanlayıcılardan olup azabı hak ettiklerine dikkat çekilmektedir. "Allah'ın dilemesiyle biz müşriklik yapıyoruz", demek yüce Allah'a yapılacak en büyük iftiralardan olsa gerektir. Tevhid inancının, kullarının akıl, zihin, kalp ve hayatlarına yerleşmesi için elçiler gönderen Allah, nasıl olur da kendisine ortak koşulmasını arzulayabilir?

Cahiliye Araplarındaki kadere müteallik Allah inancı, pasif bir yaratıcı şeklindeydi. Yaratıcı, her şeye müdahale etmez, dünyaya geldiğinde insanın yaratanıyla bütün irtibatı kopardı. Sonrasında ise cümle varlığını bir güç ve otorite ele geçirirdi. O güç ve otoritenin adı zamandı, Kur'anî ifadeyle "dehr" idi.[22]

3. **Cahiliye Döneminde İbadet**

İnsanlık tarihinde; kulun, yaratıcısı olan Allah ile irtibatını en mükemmel bir şekilde ayakta ve diri tutan, kulu cümle kötülerden ve kötülüklerden muhafaza eden yadsınamaz bir ibadet hakikati vardır. Cahiliye Araplarında, İslam gelmeden önce ciddi şekilde yerleşmiş[23] olan putperestliğe rağmen Hz. İbrahim'den

16 Furkan, 7.

17 En'am 100.

18 Enbiya, 26.

19 Ramazan Altıntaş, *Nübüvvet Öncesi Cahiliye Toplumu*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 1989.

20 Ne ilginçtir ki meleku'l-mevt olarak bilinen Azrail'in (as) ismi hiçbir çocuğa verilmemiştir.

21 En'am, 148.

22 Altıntaş, *Nübüvvet Öncesi Cahiliye Toplumu*.

23 Kâbe'nin içinde ve etrafında bulunan ve sayıları üç yüzü aşan put, putçuluğun hâkimiyetini resmetmektedir.

tevarüs eden tevhid akidesinin ve Allah inancının belli oranda devam ettiği, şekil ve usullerinin değişikliğe uğramasıyla birlikte kurban ve tavaf uygulamalarının sürdürüldüğü, bilenen bir hadisedir. Hz. İbrahim'in getirdiği inanç ve hayat sistemine boyun eğen, putlara tapınmayan ve putlar için kesilen kurbanların etlerinden yemeyip belli bir duruşa sahip olan Hanifler'in de Mekke'de yaşadığı ayrı bir gerçektir.[24]

3.1. **Namaz İbadeti**

Yaratan ile yaratılan arasındaki ilişkiyi sağlamlaştıran ve adeta köprü özelliğine matuf ibadetlerden biri olan namazdır. Namaz ki Hz. Âdem'den (as) itibaren bütün peygamberlere ve onlara iman edenlere farz kılınmıştır.[25] Sonradan gelenlerin namaz ibadetinden uzaklaşıp nefsanî arzularına boyun eğmiş olmalarını bildiren ayet,[26] namazın, farklı şekil ve usullerle de olsa her zaman mevcudiyetini koruduğunu ve dolayısıyla da varlığının kadim olduğunu akıllara kazımaktadır.

"Beytullah'ın etrafında onların namazı, ıslık çalmak ve el çırpmaktan ibarettir"[27] ayeti, müfessirler tarafından farklı şekillerde yorumlanmıştır. Bu yaptıklarının, ibadet olmayıp oyun ve eğlenceden başka bir şeyi ifade etmediğini söyleyenler olduğu gibi; el çırpıp ıslık çalmayı, kendilerini kötülüklerden uzaklaştıran (Allah'ın hoşlanmadığı ve emretmediği halde) bir ibadet türü olarak gördüklerini belirtenler de olmuştur. Bunların yanı sıra müminleri Mescid-i Haram'da ibadet etmekten alıkoyanlara Allah'ın azap edeceğini, müşriklerin dua ve ibadetlerinin ise ancak ıslık çalmak ile el çırpmaktan ibaret olacağını ifade edenler de vardır.[28]

24 Ferhat Koca, *"İbadet"*, TDV İslâm Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr/ibadet#3.

25 Meryem, 58.

26 Meryem, 59.

27 Enfal, 35.

28 Cevad Ali, *Cahiliye'den İslam'a İbadet Tarihi*, çev. Muammer

Cahiliye Araplarında namazın olduğunu savunanlar[29] olduğu gibi o toplumun namazı bilmesinin gerçeği yansıtmayacağını ve konunun, tartışmaya açık olup kaynaklar irdelenerek aydınlığa kavuşturulması gerektiğini ileri sürenler[30] de olmuştur. Cevad Ali, konuyla ilgili eserinde[31] tereddütlü bir şekilde cahiliye Araplarının namazı bileceklerini ifade ederken eserin editörü M. Mahfuz Söylemez, kimi meşhur örnekleri vererek bunun gerçekdışı olacağını not düşmüştür.[32]

3.2. **Oruç İbadeti**

Oruç ibadetinin çok eski tarihlerden beri bilindiği, "Ey iman edenler! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi Allah'a karşı gelmekten sakınasınız diye size de sayılı günlerde farz kılındı"[33] ayetinden yola çıkarak savunulmuş-

Bayraktutar, s. 19-21.

29 Azimli, s. 85-88.

30 M. Mahfuz Söylemez, *Cahiliye Arapları Namaz Kılar mıydı?*, s. 21-34.

31 *Cahiliye'den İslam'a İbadet Tarihi.*

32 Cevad Ali, s. 23-24.

33 Bakara, 183.

tur.[34] Hz. Peygamber'in (sas) Cahiliye Araplarının tuttuğu gibi Mekke'de, Muharrem ayının onuncu günü "Aşure Orucu" tuttuğu, mevzu bahis dönemle ilgili gelen rivayetler arasındadır.[35] Peygamberimiz (sas), hicretten sonra Medine'de Ehl-i Kitaptan olan Yahudilerin de aşure orucunu Muharrem ayının onuncu gününde tuttuklarını görünce, onlara muhalif olmak için dokuz ve onuncu gün veya onuncu ve on birinci günlerde oruç tutmuş; ümmetine de böyle yapmalarını buyurmuştur.[36]

3.3. Zekât İbadeti

Cahiliye Araplarının zekât ibadetine karşı tutumlarıyla ilgili şu ayetler kaynak olarak gösterilmiştir: "Yoksulu yedirmek konusunda birbirinize özenmiyorsunuz."[37] "Yoksulun yiyeceği ile ilgilenmezdi."[38] "Yoksulu doyurmaya yanaşmayan kimse işte odur."[39] Ancak delil olarak sunulan bu ayetlerin, zekât kurumunu tam karşılamamasından ötürü cahiliye Araplarında zekât ibadeti olgusunun var olduğunu iddia etmek[40] güç olacaktır.

3.4. Hac İbadeti

Hac ibadeti, cahiliye Araplarında hem dini hem de ekonomik anlamda önem taşımaktaydı. Haram aylarda kurulan panayırlardan sonra hac yapmaları, onlar için çifte huzur ve mutluluk sebebi sayılabilirdi. Haccı, Arafat'tan başlatırlardı. Kimi şirk unsurlarını barındırarak İslam'da da bulunan bazı menasiki uygulayarak hac görevlerini tamamlamış olurlardı.

Mekke müşrikleri, umre yapmayı, günah sayarlardı. Telbiyelerinde şirk koşucu ifadeleri vardı: "Buyur Allah'ım buyur. Buyur, senin ortağın yoktur. Ancak bir ortağın vardır. O da senin hükmündedir. Sen, ona ve sahip olduklarına hükmedersin." Peygamberimiz Hz. Muhammed (sas), İslam'la birlikte bu cahiliye şirkini ortadan kaldırmış ve telbiyeye tevhidî ifadeler yerleştirmiştir.[41] Cahiliye Araplarının İslam öncesi hac uygulamaları ile bugün Müslümanlarda yerleşmiş hac vazifelerinin arasında çok fark olmadığı görüşüne sahip olanlar vardır. Tevhidi bozan unsur, söz ve davranışlar ayıklandıktan sonra diğerlerinin aynıyla korunduğu savunulmaktadır.[42]

4. Sonuç

Cahiliye Arapları, müşrik ve putperest olmalarına rağmen toplumlarının tarihi anlayış ve yaşayışları çerçevesinde hayatlarını sürdürmüşlerdir. "Atalarımızı böyle yapar bulduk, gördük"[43] ayetine ve buna benzer ayetlere[44] bakıldığında, konunun böyle olduğu netlik kazanacaktır. Anlam ve yaşam dünyaları; batıl, sapkın, çarpık olsa da tarihin hiçbir döneminde inançsız ve ibadetsiz olunmadığı hakikatini ortaya çıkarmıştır. Yeni bir peygamberin ve onun getirdiği dinin; yerleştirmek için gönderildikleri toplumun ve toprağın iyi, doğru, kullanılabilir, sürdürülebilir kültür ve uygulamalarının devam ettirilebileceği anlaşılmıştır. Tabi ki aslolan, şirkin yeryüzünden tamamen kaldırılıp tevhid akidesinin yerleştirilmesi ve onun ölçüleri noktainazarında hareket edilmesidir.

34 Azimli, s. 95.

35 Azimli, s. 95-96.

36 Altıntaş, *Nübüvvet Öncesi Cahiliye Toplumu.*

37 Fecr, 18.

38 Hakka, 34.

39 Maun, 3.

40 Azimli, s. 97.

41 Altıntaş, *Nübüvvet Öncesi Cahiliye Toplumu.*

42 Azimli, s. 99.

43 Bakara, 170.

44 Maide, 104; A'raf, 28; Yunus, 78 vd.

Vahyin Sistem Kurucu Zorunluluğu Üzerine Bir Analiz

Dr. Hüseyin DURMAZ

İnsanlık tarihi, biyolojik bir türün (beşer) hayatta kalma mücadelesinden, bilinç sahibi bir varlığın (insan) anlam arayışına uzanan bir serüvendir. Modern antropoloji bu süreci genetik mutasyonlar ve sosyal etkileşimlerle açıklarken; teolojik perspektif, bu dönüşümün merkezine "vahyi" ve ilk muhatap olarak "Hz. Âdem"i yerleştirir. Bu makale, İslam'ın sunduğu varoluşsal sistemin bir "insan üretimi" (beşer uydurması) olamayacağını, tarihsel maliyet ve sistem karmaşıklığı üzerinden analiz etmektedir.

> *Günümüz modern dünyası, binlerce yıllık birikime rağmen hâlâ ideal bir nizam (demokrasi, adalet vb.) kurmakta zorlanırken vahyin, kadim çağda sunduğu nizamın kusursuzluğu, onun bir "deneme-yanılma" ürünü olmadığını gösterir. İnsan aklı "doğruyu" bulmak için milyonlarca hata yapmak zorundadır, vahiy ise ilk andan itibaren "doğruyu" hibe eder.*

1. Sistematik Tutarlılık ve Tarihsel İmkânsızlık

Bir beşerin, yaşadığı çağın kısıtlı bilgi setiyle; evrenin yaratılış gayesini, insan psikolojisinin derinliklerini ve toplumsal adaletin değişmez yasalarını tek başına kurgulaması rasyonel olarak imkânsızdır. Buna karşın;

Rasyonalist görüş, dinlerin korku ve ihtiyaçtan doğan toplumsal mitler olduğunu iddia eder. Eğer dinler sadece toplumsal teselli araçları olsaydı insan, nefsine en ağır gelen sorumlulukları (zekât, fedakârlık, nefis terbiyesi) merkeze koymazdı. İnsan "uydurduğu" sistemde kendini merkeze alır oysa vahiy, insanı "abd" (kul) kılarak egoyu terbiye eder. Bu, beşeri bir kurgu için "mantıksal bir intihar"dır.

2. Ahiret ve Metafizik Bilginin Kaynağı

Beşer, gözlem yoluyla bir "yaratıcı" fikrine ulaşabilir ancak hakkında hiçbir duyusal veriye sahip olmadığı "ahiret" gibi bir alanı, tüm detaylarıyla ve ahlaki bir yaptırım merkezi olarak tasarlayamaz. Ahiret, dünyevi adaletsizliklere karşı bir zihinsel

kaçış mekanizmasıdır, diye iddia edenlere karşı;

Bir kaçış mekanizması bu kadar sistematik, çağlar boyu değişmeyen ve farklı coğrafyalarda (aralarında iletişim olmayan toplumlarda) aynı temel ilkelerle ortaya çıkamaz. Bu "bilgi birliği", kaynağın dışsal ve tek olduğunu kanıtlar.

3. Bilinç Patlaması ve Bilişsel Sıçrama

Hz. Âdem ile başlayan süreç, basit bir biyolojik gelişme değil, bir "zihinsel patlama"dır. Kavramların (esma) bir anda verilmesi, dilin ve hukukun başlangıcı, evrimsel sürecin ağır ve aksak ilerleyişiyle çelişir.

Bilinç, dilin gelişimiyle kademeli olarak evrilmiştir iddiasına karşı;

Günümüz modern dünyası, binlerce yıllık birikime rağmen hâlâ ideal bir nizam (demokrasi, adalet vb.) kurmakta zorlanırken vahyin, kadim çağda sunduğu nizamın kusursuzluğu, onun bir "deneme-yanılma" ürünü olmadığını gösterir. İnsan aklı "doğruyu" bulmak için milyonlarca hata yapmak zorundadır, vahiy ise ilk andan itibaren "doğruyu" hibe eder.

4. İslam: Dünyanın Tek Gerçek Adayı

Bugün küresel krizlerin (anlamsızlık, adaletsizlik, ekolojik yıkım) tek reçetesi, insanı hem ruhsal hem de toplumsal bir bütün olarak ele alan İslam'dır. Bu nizamın, tarihsel veriye dayanmadan o "karanlık" denen dönemde ortaya çıkması, onun ilahi bir "kullanım kılavuzu" olduğunun en büyük delilidir.

Sonuç olarak İslam'ın getirdiği nizam ne bir coğrafyanın ürünüdür ne de bir dehanın sosyal mühendislik başarısıdır. O, beşeriyetin kendi başına ödeyemeyeceği "bilgi maliyetini" üstlenen, insanı "insan" yapan ilahi bir lütuftur. Hz. Âdem'den (as) Hz. Muhammed'e (sav) kadar gelen bu sarsılmaz hat, insan aklının üretemeyeceği kadar büyük ancak fıtratının kabul edeceği kadar doğaldır.

Psikoloji ve Kur'an Işığında Stres Yönetimi Üzerine Bütüncül Bir Yaklaşım - II

Psk. İmren BÜYÜKÖZ

3. Modern psikolojinin "hayır demeyi öğrenmek" olarak isimlendirdiği yeri bizler "fazlasını isteyerek iyilik yapmamak ve yalnız Allah için iyilik yapmak" olarak isimlendirelim. Zira Müslim'in nerede "hayır" deyip sınır koyması gerektiğinin sınırlarını, İslam belirler. Bir Müslim, tükenmiş bir duruma gelse dahi anne babasına "hayır" deyip sınır koyamaz. Kendisine vefa borcu geçmiş olan bir hocasına veya bir kardeşine "hayır" diyemez. İslam'da hürmetler karşılıklıdır ancak modern psikolojide; "sen bir bireysin, öncelik senin, hayır de" algısı vardır. Bu inanç, ileriye dönük psikolojik ve sosyolojik yıkımın habercisidir. Oysa Rabbimiz, Kur'an aracılığı ile bize şunu öğretir: **"Daha fazlasını elde etmek isteğiyle iyilik yapma"** (Müddessir, 6). Yani insanlardan karşılık bekleyerek iyilik yapma, yalnız Allah için iyilik yap, değer görmek, kıymetli olmak ve insanları mutlu etmek için iyilik yapar ve fazlasını ister, sınır koymazsan hem kendini hem etrafındakileri yıpratırsın. Benliğini ortaya koyma, çünkü insanı razı edemez ve yorulursun, Rabbinin durmanı istediği yerde dur...

> ***Peygamberimiz (sav), zamanı kullanma konusunda bize en güzel örnektir. O (sav), güne sabah namazı ile başlardı. (Modern psikoloji, buna, "Morning Routine" (sabah rutini) adını verir.) Ümmetini de güne bu şekilde başlamaya teşvik ederdi: "Allah'ım! Ümmetimin erkenciliğini (sabahın erken vakitlerini) bereketli kıl" (Tirmizi). Günün en verimli saatlerini (seher vakti) uykuyla değil, üretim ve ibadetle geçirmek, günün geri kalanına müthiş bir huzur verir.***

3. Yaşam Tarzı Düzenlemeleri

Uzun vadeli dayanıklılık oluşturmak için temel ihtiyaçları ihmal etmemek gerekir.

• *Zaman Yönetimi:* İşleri küçük parçalara bölmek ve öncelik sırasına koymak "belirsizlik" stresini azaltır.

• *Dijital Detoks:* Sürekli bildirimlere ve kötü ha-

berlere maruz kalmak beyni sürekli tetikte tutar. Bu da stres yönetimine engel olup korku ve endişeyi besler.

• *Sosyal Destek:* Güvendiğiniz biriyle dertleşmek, beyindeki duygusal yükü paylaşmanıza yardımcı olur.

İslam'a baktığımızda Rabbimiz, Müslim kullarının yaşam tarzlarını, strese girmelerine engel olacak şekilde düzenler. Kullarının zaman düzenlemesine önem verir ve zamanın önemine dikkat çekerek zamana yemin eder: İslam'da boş vakit kavramı yoktur, insan fıtratı boşluk kabul etmez. Rabbimiz kulunun fıtratını bildiği için kullarının sürekli üretken olarak bir iş ile meşgul olmalarını ister: **"Öyleyse, bir işi bitirince diğerine koyul"** (İnşirah suresi, 7).

• İslam'da "boş vakit" kavramı yoktur, "vakit değişimi" vardır. Bir zihinsel yorgunluğu, fiziksel bir işle; bir dünyevi işi, bir manevi işle dinlendirmek esastır. Bu, modern psikolojideki "aktif dinlenme" kavramıyla örtüşür.

• Yani bir işi bitirince bir başka işe geçmek, zihnin aktif dinlenme şeklidir, zihin boşlukla dinlenmez ancak kuruntu üretir ve şeytanın vesveselerine kulak kabartır…

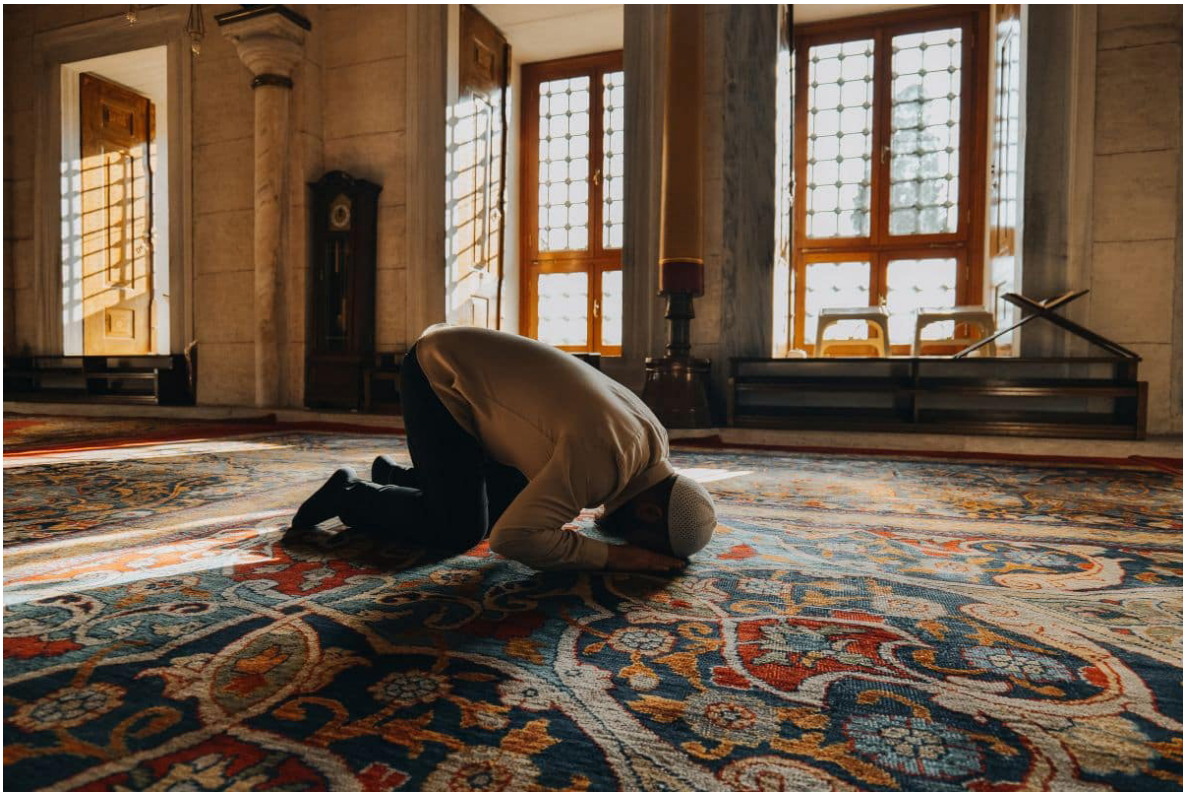
Önceliklerin Belirlenmesi (Asr Suresi):

• Zamanın akıp gittiğini (hüsran) belirten bu sure, kurtuluş için dört öncelik belirler: İman, salih Amel (üretkenlik), hakkı tavsiye ve sabrı tavsiye. Zaman yönetimi, en önemliyi en başa koymaktır.

• Planlı Yaşam (Beş Vakit Namaz): O namaz, günü beş ana bölüme ayıran ilahi bir ajandadır. Müslüman hayatını saate göre değil, namaz vakitlerine göre planlar. Bu, günü yapılandırılmış dilimlere bölerek belirsizliği ve ertelemeyi ortadan kaldırır.

• İşleri küçük parçalara bölerek hareket etmeye tebliğ sırasındaki yaklaşımı da örnek verebiliriz; önce en yakın çevre, sonra Mekke halkı, sonra kabileler, sonra tüm insanlık. Tüm insanlıktan başlayan bir tebliğ yöntemi peygamberi strese sokabilirdi ve Rabbimiz peygamberinin psikolojisini dikkate alarak bu işi parçalara böldü.

Sosyal destek alma konusuna İslam'dan örnek verecek olursak Peygamberimiz (sav), vahiy meleği kendisine göründüğünde hemen hanımı

Hatice'nin (r.anha) yanına gitti, ardından Varaka bin Nevfel'e gitti. *Bu yapılandırma ile İslam, kulun erteleme hastalığı ile strese girmesinin önünde durur.*

Peygamberimiz (sav), zamanı kullanma konusunda bize en güzel örnektir. O (sav), güne sabah namazı ile başlardı. (Modern psikoloji, buna, "Morning Routine" (sabah rutini) adını verir.) Ümmetini de güne bu şekilde başlamaya teşvik ederdi: "Allah'ım! Ümmetimin erkenciliğini (sabahın erken vakitlerini) bereketli kıl" (Tirmizi). Günün en verimli saatlerini (seher vakti) uykuyla değil, üretim ve ibadetle geçirmek, günün geri kalanına müthiş bir huzur verir. Bu, güne motive olarak başlamak demektir. Güne bu şekilde başlamak, stres yönetimine en büyük katkıyı sağlar.

Süreklilik İlkesi:

İslam'ın stres yönetiminde kullandığı en önemli ilkelerden biri, "süreklilik ilkesi"dir. Allah (cc), kulunun strese girmesini istemediği için bıkkınlık verecek yükler yüklemez, az ama sürekli olan işlerle sorumlu tutar: "Amellerin Allah katında en sevimlisi, az da olsa devamlı olanıdır" (Buhari). İslam, "Küçük ama istikrarlı adımlar, büyük projelerin anahtarıdır." der. Az yapılan amel ile kişiyi yetersiz görüp strese girmesine izin vermez.

4. Kabul ve Kararlılık Stratejileri

Modern yaklaşımlardan biri olan "Kabul ve Kararlılık Terapisi" (ACT), değiştirilemeyecek olan stres faktörlerini (örneğin yoğun bir iş dönemi veya kaçınılmaz yaşam olayları) kabul etmeyi, ancak bu süreçte kişinin kendi değerlerine uygun adımlar atarak ilerlemesini savunur.

Kabul ve Kararlılık stratejilerini İslam çerçevesinden dile getirecek olursak; Kabul, olanı inkâr etmemek ve ilahi hikmete güvenmek. Kararlılık, doğru bildiğin yolda istikrarlı kalmak. Bu duruma günlük hayattan örnek verecek olursak, hemen hemen her birimizin başına gelen "kırılma" hali. Kabul etmediğimizde "böyle olmamalıydı, bunu

bana nasıl yapar, ben bunu hak etmiyorum" tepkileri veririz; ancak kabul ettiğimizde, "evet, bu durum beni incitti ve üzgünüm, ben de nihayetinde insanım, bu durum her insanın başına gelebileceği gibi benim başıma da geldi" dediğimiz zaman içimizdeki kırılmayı kabul eder ve duygumuzu bastırmamış oluruz.

Kararımızı inkâr üzerinde verdiğimiz zaman kırıldığımız insan ile olan ilişkimize zarar vermiş oluruz; ancak kararımızı kabul üzerine verdiğimiz zaman, "kırılmış olabilirim ama sınırlarımı koruyup kendimi doğru ifade ederek yol alabilirim" dediğimiz zaman, hem stres yönetimini doğru sağlamış hem de ilişkimize zarar vermemiş oluruz. Buraya güzel Peygamberimiz (sav)'in bize rehberlik ettiği hayatından örnek verecek olursak; Taif'te taşlanıyor, dışlanıyor, çok ağır bir reddedilme yaşıyor. Peygamberimiz (sav), çok kırılıyor; ancak olanı kabul ediyor ve gökten gelen "istersen bu kavmi helak edelim" teklifini reddederek öfkesine teslim olmuyor. Kırılmışlıklarının karşılığında kibirle değil, mütevazıca kabullenişle hareket ediyor: "Belki onların soyundan iman edenler çıkar" kararlılığı ile yoluna devam ediyor. Bu kabul ve kararlılığı yaşadığı olayın stres yönetimini sağlamasına sebep oluyor. Buradaki örnek, insan ilişkimizdeki stres yönetimine örnek oldu.

Rabbimizle olan ilişkimizdeki stres yönetimine örnek verecek olursak; Eyüp (as), yıllarca süren hastalık, yalnızlık, mal ve can kaybında başına gelen imtihanların perde arkasındaki iradenin kendisi için hayır dilediğine inanarak kabul etti ve "Neden ben?" demedi. Bu kabullenişi, onu, duasında kararlı ve umutlu kıldı ve "Bana zarar dokundu, sen merhametlilerin en merhametlisisin" dedi. Buradan anlıyoruz ki kabul ve kararlılık umudu canlı tutar. Kur'an-ı Kerim'de bu minvalde birçok kıssa mevcuttur. Kabul, teslimiyet; kararlılık sebat ile ilgilidir. "… Karar verdiğin zaman artık Allah'a tevekkül et…" (Al-i İmran 159).

Başımıza gelen her bir işte stresimizi yönetip kabul ve kararlılığımızı sağlamak için bunu yapan insanların örnekliğini canlı tutmamız gerekir. Bu sebeple her bir Müslim, *düzenli bir şekilde okuyabileceği, açıklamalı meali ile birlikte Kur'an virdi edinmelidir.*

5. Öz-Şefkat

Stresli anlarda kişinin kendisine bir düşmanı ya da katı bir eleştirmeni gibi değil, sevdiği bir arkadaşına yaklaştığı gibi nezaketle yaklaşmasıdır. Bu, stresin oluşturduğu duygusal yıkımı önemli ölçüde azaltır. Örneğin; "Ben bunu nasıl yaptım, kendimi asla affedemiyorum, bunu yapmamalıydım, bu kadar program yaptım yine olmadı, hiçbir şey yapamıyorum, bir işi beceremiyorum" gibi acımasız yorumlarla değil. Kendisine karşı şefkatli bir şekilde hareket etmeli. Kendi sınırlarını kabul ederek kendisine genişlik tanıyıp, kendisini suçlayıp değersizleştirmeden hareket etmelidir. Kendimize karşı kullandığımız olumsuz cümleler, stres yönetimini doğru sağlamamıza engel olur. Olumlu cümleler, stresi yönetmemize sebep olur. Buraya Kur'an-ı Kerim'den örnek verecek olursak; Yusuf (as): "… Nefsimi temize çıkarmam..." (Yusuf 53) demiştir. Yusuf (as), kendisinin kötü birisi olduğunu söylememiş, kendisine karşı gönül genişliği ile hareket ederek "ben insanım, nefis taşıyorum, hata payım var" diyerek hareket etmiştir.

Yusuf (as), kendi kodlarını kabul etmiş ve kendisine yüklenmeyerek Allah'ın iradesini daha güçlü görmüştür. Böylece kendisini strese sokacak yüklenmelerden sıyrılmıştır. Kendisine karşı şefkatle hareket etmiştir. İnsanın kendisine kapıyı kapamaması, kendi kodlarını kabul etmesi "öz şefkattir."

Yazımızın devamı bir sonraki ay sizlerle inşallah. Okuduğunuz için teşekkür ediyorum.

İslam'ın Muhafızı Olmak

Rüveyde Bera PALA

"O, yeryüzünde olanların hepsini sizin için yaratan, sonra göğe yönelip onları yedi gök hâlinde düzenleyendir. O, her şeyi hakkıyla bilendir." (Bakara 29).

Ezici bir karmaşadan mutlak bir düzen zuhura getirmek, ne derece bir yüceliği mecbur kılar? Yeryüzünün renklerini sonsuza dek korumak, göğün ihtişamını kusursuzca inşa etmek ve canlılara ebedi bir hayata hazırlık için fırsat vermek, hangi kudretin eliyle mümkün olur? Rabbe boyun eğmek için, kulluğu kabul için daha ne kadar delil gerekli?

Şüphesiz İslam, aklı olana hitap eder. Aklı olan ve onu kullanabilen ise dünyadan firakını tefekkürle taçlandırıp kâinatı seyreyler. Her detayı bir ayete mukabil olan bu amansız dünya, düşünen için bir felah kapısıdır aslında. Hakikaten iman eden, rabbini görmek için ispat aramaz. Aldığı her nefes; kul olduğunun, o yüce ilaha ulaşmak için yaşadığının, ruhuna diken saplayanları yok edecek bir güce eriştiğinin ispatıdır çünkü.

İnanmayı, "sorgulamak" diye tercüme etmek ne derece doğrudur, bilinmez. Bu kavram aslında önümüze iki başlık koymaktadır: sorgulayarak inkârı artırmak ya da sorgulayarak imana kuvvet katmak. Bu ikisinden biri tercih edildiği vakit, kişinin akıbeti de yoluna oturtulmuş olur. Sorguyu inkâra teslim etmek, cahilliği de peşinden sürükleyecektir. Zira var olanı inatla buruşturarak, özünü çürüterek içine sindirmek, kalbe verilecek en büyük zarardır ve cahillik de Allah'a giden yolda en büyük risktir. Müslüman ise risk alamaz. Risk aldığı takdirde imanının en hassas yerini bıçaklamış, derinlere inen uçsuz yaralar açmış olur. Bu nedenle Müslüman, Rabbine giden yolda karşısına çıkan engelleri kaldırmakla sorumludur. Bu engelleri kaldırmak ise ancak belli başlı hasletleri ruhuna giydirirse mümkün olur:

İnanmayı, "sorgulamak" diye tercüme etmek ne derece doğrudur, bilinmez. Bu kavram aslında önümüze iki başlık koymaktadır: sorgulayarak inkârı artırmak ya da sorgulayarak imana kuvvet katmak. Bu ikisinden biri tercih edildiği vakit, kişinin akıbeti de yoluna oturtulmuş olur. Sorguyu inkâra teslim etmek, cahilliği de peşinden sürükleyecektir.

İnsanın gayesi, hakikaten mensup olduğu dini ve bu dinin şiarlarını samimiyetle korumak ise evvela bulunduğu ortamlarda dinine, peygamberine veya kitabına yöneltilen iftiraları çürütmelidir. Aslı

olmayan cümleler ve temeli küf kokan iddialar, bilinir ki çoğunlukla İslam'a layık görülür. İmanını kendine kalkan edinmiş Müslüman, şüphesiz bunun farkındadır ve bilgi dağarcığını bu ithamları yok etmek için doldurup taşırmalıdır. Bunu da ancak okuyarak, dinleyerek, nasihat duvarlarına yaslanarak gerçekleştirebilir. Aksi takdirde üzerine yapışan vebal, kolay kolay yakasından düşmeyecektir.

İkinci olarak insan, sükûnet bulduğu ortamları tercih etmeli, çevresini sürekli kontrol altında tutmalı, her daldan insana muhabbet kollarını açmamalıdır. İçinin dinginliğini bozan, kalbinde yatıştırdığı ahenkli dalgaları hortumlarla perişan eden muhitlerden köşe bucak kaçmalıdır. Eğer özünü bu yerlerden sakınmazsa ömrünü birlik olan, masmavi okyanusların özgürlüğünü tatmak isteyen bir ümmet için yaşarken bir anda kendini çarpık ilişkilerin, sonsuz cehaletlerin ve daima kanayan dostlukların içerisinde bulacaktır. Velhasıl hedefi olan Müslüman, istisnasız her şeye dikkatle, kontrolle ve ihtimamla yaklaşmalıdır.

Allah'a giden yoldaki engelleri kaldırmak için üçüncü olarak Müslüman'ın, dininden aldığı bir cesareti olmalıdır. Konuşmayı, gerekirse haykırmayı; çekinmeden, gerilmeden, küçülmeden dinine dair bildiği bütün gerçekleri aktarmayı becerebilmelidir. Bunu yapabilmek içinse yüreğine bahşedilen imanını içselleştirmeli, güneşin açacağı sabahları umut ederek ay ışığında yetişecek fidanlar dikmelidir.

Ve son olarak Müslüman, kalbindeki nefret/öfke/aşağılama/buğz damarlarını sürekli canlı tutmalıdır. Bize gereken, soylu bir öfkeyken pusuya düşmüşçesine garip kalmak, sessiz olmak ve çekinmek İslam'a yaraşır bir hâl değildir. Zalime karşı nefreti, kâfire karşı öfkeyi, müşrike karşı aşağılamayı ve tüm Allah düşmanlarına karşı buğz etmeyi kalbimize şart koşmalıyız.

Müslüman'ın aldığı riskler sadece kendisine değil, mensup olduğu dinin oluşturduğu çemberdeki bütün noktalara zarar verecektir. O nedenle bu ve bunun gibi hususları ara sıra tefekkürüne ilave edip düşünmeli, kendisiyle tartışmalı ve daha iyiye yönelmek için ruhuna tecdidi hatırlatmalıdır.

Her şeyi hakkıyla bilen, mümin kullarına cahilliği, suskunca yaşamayı, Allah'ın adının anılmadığı ortamlarda bulunmayı, umutsuzluğu ve dinsize karşı muhabbet beslemeyi yasaklamıştır. Bize düşen, İslam'a zarar veren her şeyden göklerin Rabbine sığınmaktır.

Allah İçin Sevmek

Yusuf KELEŞ

Salat ve selam; kalbi en doğru seven, sevdiğini Allah için sevenlerin rehberi olan Efendimiz Muhammed Mustafa'ya, aline ve ashabına olsun.

İnsan farkında olmadan her gün bir şeyi sever. Bazen bir insanı, bazen bir makamı, bazen bir eşyayı, bazen de yalnızca kendisini... Sevmek, insan için iradi bir tercihten ziyade fıtri bir harekettir. Kalp durduğu zaman biyolojik olarak ölürüz; ancak kalp sevemediği zaman insan yaşadığını zannettiği bir ruhsuzluğa mahkûm olur. Çoğu zaman kendimize şu can alıcı soruları sormayız: "Bu sevgi nereye gidiyor? Kalbim neye bağlanıyor? Bu kadar yoğun sevme kabiliyeti bize niçin verilmiş?"

İnsan farkında olmadan her gün bir şeyi sever. Bazen bir insanı, bazen bir makamı, bazen bir eşyayı, bazen de yalnızca kendisini... Sevmek, insan için iradi bir tercihten ziyade fıtri bir harekettir. Kalp durduğu zaman biyolojik olarak ölürüz; ancak kalp sevemediği zaman insan yaşadığını zannettiği bir ruhsuzluğa mahkûm olur.

Sevgi, gelişi güzel harcanacak bir his değil, bir **emanettir.** Ve her emanet gibi, onu verenin muradına uygun kullanılması gerekir.

Fani Olanda Tükenmek mi, Sonsuza Yönelmek mi?

İnsana verilen sevme kabiliyeti, fani olanlarda tükenmek için değil, sonsuz olana yönelmek için bahşedilmiştir. Kalp aslında bu dünyaya sığmaz ne bir insan ne bir makam ne de maddenin kendisi kalpteki o devasa boşluğu doldurmaya yetmez.

Sevgi, yalnızca insana mahsus, şuurla yaşanan bir keyfiyettir. Dikkat ediniz; insanın gücü, aklı ve ömrü sınırlıdır ancak sevme yeteneği sınırsızdır. Günlük hayatımızda işimizi, eşimizi, vatanımızı, paramızı severiz; bu yetenek fıtraten sonsuz olduğu için tükenmek bilmez. Peki, bu kadar hudutsuz bir güç niçin verilmiştir? Cevap nettir: Varlığı sonsuz olana harcansın diye.

Kur'an-ı Kerîm'de Hz. İbrahim'in lisanıyla nakledilen **"Lâ uhibbül âfilîn" (Ben batanları sev-**

mem) cümlesi, hepimiz için temel bir ölçüdür. Sevgi sonsuzsa, sonu olan şeye harcanmamalıdır. Geçici olana sonsuzu feda etmek, en kıymetli hazineyi zayi etmektir. Gönül bir tahttır ve o taht tek kişiliktir. Bizim vazifemiz, o tahta "soytarıları" değil, gerçek sultanı oturtmaktır. Bugün yaşadığımız hayal kırıklıklarının ve kalp yaralarının temelinde, sonsuzluk yeteneğini sonlu varlıklara harcamamız yatar.

Dünya: Bir Sürgün ve Bekleme Salonu

"Dünya" kelimesi Arapçada "denî" kökünden gelir; yani düşük, aşağı demektir. İnsan bu dünyaya ait bir varlık değil, bu dünyaya "indirilmiş" bir varlıktır. Hz. Âdem'den beri insanlık aslında bir sürgün hayatı yaşamaktadır. Bu yüzden her insan, bu dünyanın darlığından gelen bir huzursuzluk yaşar.

İnsandaki arzular sonsuzdur ama dünya küçüktür. Sanki bir kartalı küçücük bir kümese kapatmışlar gibidir; yaratılışımız hürriyet ister ama bedenimiz yer çekimine mıhlanmıştır. Bu dünyada mutlak mutluluğun imkânsızlığı, aslında mutlak mutluluğun var olduğu başka bir âlemin kanıtıdır. Allah, tatmin edemeyeceği bir iştahı kuluna vermez; o iştahın doyacağı yer burası değil, ebediyet yurdudur.

Sevginin Ölçüsü: Kulu Kul, Allah'ı Allah Gibi Sevmek

Büyüklerimiz sevmenin adabını şöyle özetler: **Kulu kul gibi, Allah'ı Allah gibi sev.** Allah, şart koşmadan, "ancaksız" sevilir. Ancak kul sevgisinde bir denge şarttır.

Peygamber Efendimiz'i (sav) severken O'nun "Allah'ın kulu ve elçisi" olduğunu unutmamalı; O'nu kulların en güzeli, Allah'ın "gülü" olarak kalbimize yerleştirmeliyiz. Aynı şekilde sahabeyi, mürşidi ve diğer salihleri sevmeli ama her birini kendi makamında tutmalıyız. Ölçüsüz sevgi, zamanla putlaştırmaya ve kalbi esir alan bir bağa dönüşebilir. Sevdiklerimizi "sahibi" değil "emanetçisi" olduğumuzu bilerek sevmek, sevgiyi bir hüsran vesilesi olmaktan çıkarıp rahmete dönüştürür.

Asr Suresinin Reçetesi

İnsanın serüvenini en öz şekilde anlatan Asr Suresi, bize büyük bir uyarıda bulunur: *"Asra yemin olsun ki, insan hüsrandadır."* Zaman bizi öğütürken; her gün bizden bir şeyler alınır. Allah, bu mutlak iflastan kurtulmak için dört şart koymuştur:

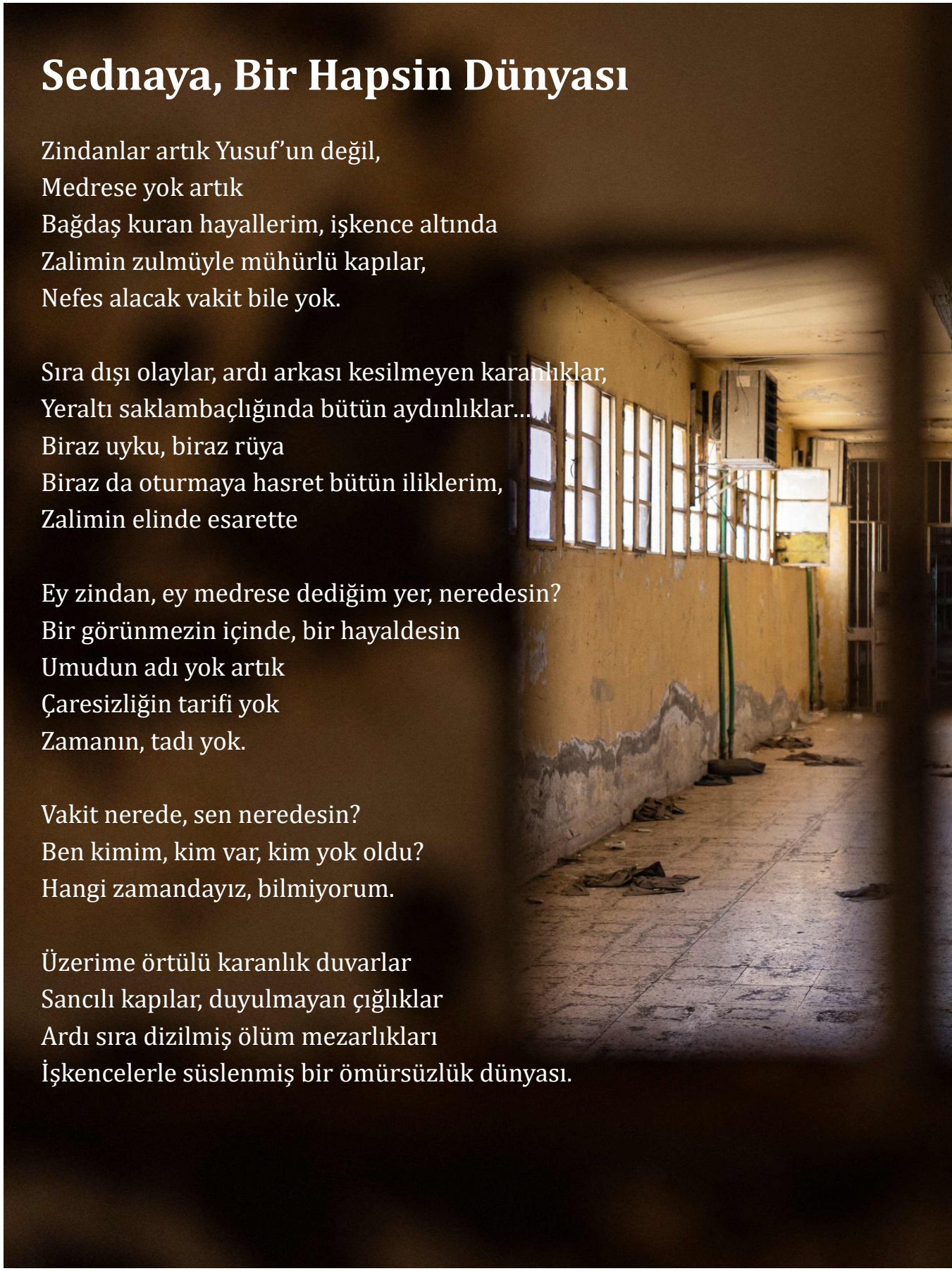
1. **İman Etmek:** Hayatın rastgele olmadığına, bir sahibimiz olduğuna inanmak.
2. **Salih Amel İşlemek:** İnancı hayata ve davranışa yansıtmak.
3. **Hakkı Tavsiye Etmek:** Birbirimizi nefsimizin hoşuna gidene değil, Allah'ın razı olduğuna çağırmak.
4. **Sabrı Tavsiye Etmek:** Çünkü hak, sabırsız taşınmaz.

Sevmek, kalbin kendiliğinden yaptığı masum bir iş değildir; bir hesabı ve yönü olan bir tercihtir. İnsan sevdiğine benzer ve onunla şekillenir. "Allah için sevmek" kalbi dağınıklıktan ve putlaştırmaktan korur. Sevgiyi yok etmez; bilakis onu temizleyip ait olduğu yere yerleştirir.

Eğer bir sevgi bizi hakka yaklaştırıyor, merhametimizi çoğaltıyor ve istikametimizi koruyorsa; o sevgi bizi hüsrandan kurtaran sevgidir. Rabbimiz bizleri sevgisini ölçü yapanlardan, sevdiğini Allah için sevenlerden ve bu sevgiyle ebediyete yol bulanlardan eylesin. Âmin.

Sednaya, Bir Hapsin Dünyası

Zindanlar artık Yusuf'un değil,
Medrese yok artık
Bağdaş kuran hayallerim, işkence altında
Zalimin zulmüyle mühürlü kapılar,
Nefes alacak vakit bile yok.

Sıra dışı olaylar, ardı arkası kesilmeyen karanlıklar,
Yeraltı saklambaçlığında bütün aydınlıklar...
Biraz uyku, biraz rüya
Biraz da oturmaya hasret bütün iliklerim,
Zalimin elinde esarette

Ey zindan, ey medrese dediğim yer, neredesin?
Bir görünmezin içinde, bir hayaldesin
Umudun adı yok artık
Çaresizliğin tarifi yok
Zamanın, tadı yok.

Vakit nerede, sen neredesin?
Ben kimim, kim var, kim yok oldu?
Hangi zamandayız, bilmiyorum.

Üzerime örtülü karanlık duvarlar
Sancılı kapılar, duyulmayan çığlıklar
Ardı sıra dizilmiş ölüm mezarlıkları
İşkencelerle süslenmiş bir ömürsüzlük dünyası.

Adım silinmiş, sanım unutulmuş,
Üzerimde, anlamsız bir yakarış gülüşmesi.
Sallanıp durduğum bu kıyamet ertesinde
Kopan benliğimle yapayalnızım şimdi.

Bir kargaşa içinde, nefes nefese
Bitişik bir çaresizliğin kıyısında
Ansızın göz kamaştıran bir aydınlık
Farklı yüzler, tanıdık olmayan ifadeler
Hiç bilmediğim dokunuşlar

Unutmuştum çoktan merhameti
Unutmuştum insanlığı
Kendimi, kimliğimi, her şeyi

Bu bir zaferin, bir kurtuluşun ışığı mıydı?
Yoksa köleleşip aklımı yitirdiğim
Bir aydınlığın sessiz müjdesi mi?

Emrullah KIRKAN

Hayal

Taşkın ÖNEL

Zümrüdüanka olsam
Dirilsem Kaf Dağı'ndan
Kanatlarım umudu silkelese arş-ı aladan
Ebabiller yarenlik etse hicranıma
Ebrehe'nin avaneleri dağılsa çil çil
Bir Urumçi ölüp
Bin Gazze dirilsem

Ya rab, dualarımdır silahım
Gözyaşlarım namluya sürülmüş keder
Zira gaflet uykusundadır irademe
Birlikte yol yürüdüklerim

Ellerim
Kırılası ellerim
Ve yine kör olası ellerim
Öfkeyle kalkacağı yerde , zalimin yüzüne
Pul sayar oldu ebencet

Merhamet terk edeli yürekleri
Hayli asır oldu
Gözlerin nuru yok
Kelimeler ayrık otu
Say ki kıyamettir şimdi yeryüzünde
Anneler habersiz nesilden
Beşer, hal-i pür melalinden
İnsanlık çölünde delişmen fırtınalar
Kanlı kundaklar kaldı bebelerden